



Třídní válka shora vyhlášena



Přidejte se k odporu!



Nová vláda: Boj proti tříhlavé saně str. 3



ProAlt: Nové protestní hnutí v ČR str. 5



Stávky v Číně str. 15



Marxismus a anarchismus str. 16

Proti raketovému centru, asociálním reformám i sexismu

V pondělí 10. srpna měla Poslanecká sněmovna na programu jednání o důvěře nové vládě premiéra Nečase. Před její budovou se ale protstvovalo.

Na jednom místě se sešli akce organizované Iniciativou Ne základnám, nově vzniklou iniciativou ProAlt a Fórem 50%.

Ne základnám postavila na Malostranském náměstí informační stůlek, na kterém byl k dispozici první leták s argumentací proti novému centru. Kolem 13h se od stánku vydala skupina asi 30 aktivistů, kteří s pikety a raketou vyrazili k budově poslanecké sněmovny.

Ve stejnou dobu a shruba ve stejném počtu vyrazili před sněmovnu také aktivisté ProAltu, nově vzniklé iniciativy proti reformám.

Před budovou, kam mířili poslanci už byli aktivistky z Fóra 50%. Všechny tři protesty se slily v jeden kompaktní celek a poslanci se při pohledu na množství lidí pohybující se před vchodem občas zarazili. Nervózní byla i ochranka Sněmovny, která povolala posily.

S pískotem se setkal Alexander Vondra, který jako jeden z mála členů vlády šel hlavním vchodem, ale po začátku pískání notně přidal do kroku.

Vláda, které tedy byla tou dobou bez důvěry, se už setkala s odporem zdola. Pokud to znamená, že nemusí vládnout a už se vůči ní lidé bouří, můžeme být jen optimisty, jakou reakci vyvolá její vládnutí. Bude to jistě nejen horký podzim, ale také horké čtyři roky, pokud tak dlouho Nečasův kabinet vydrží.

JAN MÁJÍČEK



International Animal Rights Gathering 2010

8. – 11. července tohoto roku proběhl již 12. ročník mezinárodního setkání lidí aktivních v hnutí za práva zvířat, který se tentokrát konal v severozápadní Itálii. Celá akce začala ve čtvrtek 8. července demonstrací v Turíně, která se snažila upozornit na kruté zacházení s experimentálními zvířaty s poukazem na konkrétní laboratoře. Aktivisté a aktivistky se poté přesunuli do horského kempu 40 km západně od Turína nedaleko francouzských hranic, kde proběhlo vzájemné představení a oficiální zahájení akce. Během čtyř dnů konání setkání se v kempu sešlo přibližně 300 účastníků a účastnic z různých zemí. Největší zastoupení měli domácí, dále nejvíce lidí mnoho ze skandinávských zemí, Rakouska, Německa, Velké Británie a USA (Česko reprezentovalo 6 osob).

Program setkání byl sestaven z velkého množství přednášek a workshopů, které probíhaly celý den simultánně ve čtyřech až pěti přednáškových stanech. Přednášejícími byli zku-

šení aktivisté a aktivistky z různých zemí, kteří se snažili předat své poznatky, zkušenosti nebo konkrétní dovednosti. Tematicky se pohybovali od obecné roviny ideového zaměření hnutí, jeho historie, jeho budoucího směřování, přes konkrétní zkušenosti z kampaní, doporučené strategie, spolupráce s médii, vysvětlování důležitosti symbolické podpory uvězněných aktivistů až ke zcela konkrétním a praktickým návodům např. jak bezpečně komunikovat a uchovávat data, jak vyhledávat místa zvířecího zneužívání, jak natáčet a fotit, jak vařit bez živočišných složek, ale též jak lézt a šplhat (k tomu byl určen speciální workshop lezení na stromy).

Účastníci a účastnice se proto měli během těchto dnů možnost dozvědět a naučit mnoho zajímavých věcí, získat užitečné kontakty, navázat nová přátelství a v neposlední řadě načerpat novou energii do dalších aktivit.

TEREZA VANDROVCOVÁ



Ukradená krása: bojkot kosmetiky Ahava

Od začátku července probíhá každý pátek od 17h před prodejnou firmy Ahava v Praze na ulici 28. října informační a petiční stánek s bojkotovou kampaní proti této firmě. Její hlavní výrobní středisko a centrum pro návštěvníky se totiž nacházejí na okupovaném palestinském území Západního břehu Jordánu. Ahava se dopouští klamavé reklamy tím, že za zemi původu svých výrobků označuje Izrael. Podle mezinárodního práva však nelze Západní břeh zahrnovat pod území tohoto státu. Navíc ve svých produktech používá bahno z Mrtvého moře, které získává na okupovaném území. Zneužívání přírodního bohatství okupované oblasti pro zisk je přitom explicitně zakázáno například IV. Ženevskou konvencí, kterou svým podpisem ratifikoval i Izrael.

Nejen, že Ahava profituje z ilegální a násilné vojenské okupace - zisky z prodeje této kosmetiky rovněž přímo financují nelegální izraelské kolonie na palestinských územích.

Akci pořádá sdružení Přátelé Palestiny a International solidarity movement (ISM).



Domácí:

Boj proti tříhlavé saní

Kdo si přečetl programové prohlášení vlády, nesouhlasí s neoliberálním konceptem osekávání veřejných výdajů a privatizace veřejných služeb, a bude se chtít proti tomuto směřování „postavit“, musí počítat s minimálně třemi překážkami.

K tomu, že volby dopadly značně překvapivě, již bylo napsáno mnoho. Je třeba si uvědomit, že vláda disponuje 118 hlasy, a kdyby se opět našel nějaký Melčák či Pohanka, může to být i ústavní většina. Na Hradě sedí pravicový prezident, vláda zcela ovládá Poslaneckou sněmovnu. Vláda se může – a nikoliv bez logiky – zaklínat tím, že „rozpočtová odpovědnost“ u občanů jako téma jasně zvítězila. Problém je samozřejmě v tom, že občané se nechali vyděsit řeckým případem a nechali si namluvit (mainstreamová média v tom byla značně nápomocná), že řecký problém byl způsoben „línými rozežranými řeckými duchodci.“ Pravice a především Miroslav Kalousek dostali krásnou šanci, jak překrýt své děšivé hospodaření výmluvami na krizi. Jaroslav Ungerman a Martin Fassmann přesvědčivě dokázali, že krize jim vlastně přišla vhod. Mimo toho, že je možné na ní svést vlastní zcela chybné úvahy o fungování ekonomie strany nabídky

(nízké daně jako hlavní motor ekonomického růstu), tak paradoxně umožnili pravici pokračovat a prohlubovat své neoliberální reformy. Ty sice

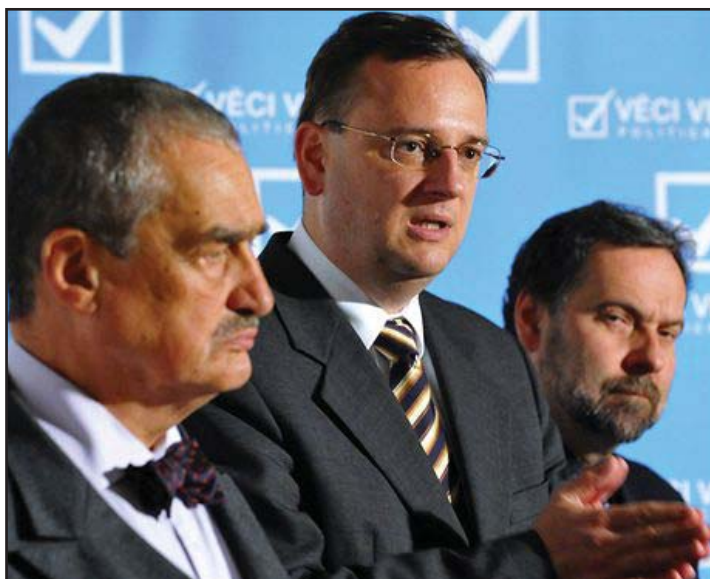
Jak koneckonců řekl Václav Klaus: „Tato krize nevznikla z jakýchkoli globálních problémů. Tato finanční a ekonomická krize evidentně

názor, že každý Američan má nárok mít dům, a protože na něj bezprostředně nemá, tak musí dostat hypotéku.“ (MF Dnes, rozhovor s Václavem Klausem, 16. dubna 2009)

Na druhou stranu, členové vlády nespadli neposkvrnění z nebe. Snadným terčem budou pro svou očividnou nekompetentnost zástupci Věcí Veřejných. Ale jak Nečas, tak především Kalousek, mají za sebou pestrou „práci“, a nebude škodit jim tuto připomenout. Tato hlava tříhlavé saně bude pro kritiku relativně nejsnazší, navzdory tomu, že České republice hrozí řada nevratných, či jen velmi obtížných (tedy v rámci stávajícího systému) vratných opatření, jako je povinný opt-out či možná privatizace zdravotnických zařízení, destrukce Akademie věd apod.

Mýtus nezávislých odborníků: rozšířený NERV

Toto už je mnohem větší „ořech.“ Češi totiž mají



tu současnou krizi způsobily, ale v titulcích se lépe vyjmají slogany o tom, že prostě ta lůza v USA chtěla taky domy a ten hrozný Clinton k tomu vytvořil podmínky.

vznikla v USA. Kvůli naprosto iracionální myšlence zrozené v třicátých letech, posílené Carterem v druhé polovině sedmdesátých let a dramaticky zesílené Clintonem. Vznikl

odborníky rádi. Velmi patrně to bylo např. u oblby tzv. úřednické Fischerovy vlády, kdy se pak k překvapení mnohých řada „nezávislých“ ministrů přihlásila k ODS či TOP 09 (Janota si tím pravděpodobně vysloužil nominaci do nového rozšířeného NERVu).

Zde je třeba trpělivě opakovat, že ekonomie je politickou ekonomikou. Nezávislá rada tudíž neexistuje. Odborník z logiky věci musí mít názor na to, co je správné a co ne. Nejde jen o to, spočítat nějaká čísla. Jednak se může stát, že určitá „čísla“ vůbec nejsou v současné evidenci vidět (skryté dluhy, systém, jakým se počítá HDP), jednak statistika je věda pružná a dají se s ní dělat všelijaká kouzla. Někdy na to stačí používání průměrových veličin i tam, kde je to zcela nevhodné, místo, aby se používal medián: např. údaje o „průměrné“ mzdě, která zákonitě dvě třetiny obyvatelstva rozčílí, protože na ní nedosahují. V televizních debatách je to pak mávání různě barevnými grafy, kdy stačí trošku uzpůsobit měřítko, aby vzestup byl strmější či pád naopak mírnější. Zásadnější ovšem je, že každý ekonom (a to platí i na autorku tohoto článku, samozřejmě) vychází z určitých ideových pozic, z toho, co považuje za správné. Pod každou ekonomickou teorií nakonec najdeme soubor hodnot. Neoliberálové ovšem mají tendenci vydávat svůj soubor hodnot za jediný správný (důraz na racionální rozum, kdo je racionální, je neoliberal, kdo nechápe, tomu to vysvětlíme a on to pochopí – viz také Nečasova snaha „trpělivě vysvětlovat reformy, aby je občané pochopili“).

Důležité je, aby tak průlomové věci jako je opt-out, daňové reformy apod. byly součástí politického boje a nikoliv objektem rozhodování neoliberálních technokratů, kteří mohou klidně sdílet názory „duchovního“ otce drastických slovenských reforem, Richarda Sulíka: „Rovná daň se nedělá kvůli lidem, ale pro ekonomiku a pro

ty, kterým hospodářství patří. Tedy pro majitele kapitálu, nemovitostí, firem.“

Silnou roli zde mají média. Především veřejnoprávní televize zve ráda své „prověřené, nezávislé“ analytiky – přičemž nikdo z těchto úžasných odborníků ještě na podzim roku 2008 netušil, že přijde celosvětová

mimo jiné soudí: „Zakotvit stabilizační zákon v ústavě je extrémní nástroj – je to jako zavřít dveře a zahodit klíč. Může být odstraněn (v SRN) jen dvou třetinovou většinou... Znamená to, že budoucí fiskální politika bude v rukou Německého ústavního soudu.... Vidím dva výsledky. Buď Německo

a to je to poslední, co Německo, eurozóna a svět nyní potřebují.“

Pokud budou „nezávislí“ odborníci přednášet svůj elaborát o tom, jak se úsporná opatření dotknou všech, stačí prostá otázka: a jak se to prosím pěkně dotkne vás?

Mezinárodní prostředí, aneb nezávislé prestižní mezinárodní instituce

Už na první pohled je zřejmé, že tahle hlava je ta nejtěžší. Dokonce se – vzhledem k současné krizi a koneckonců i těch předchozích – může zdát, že tato hlava je extrémně odolná. Zdálo se, že asijská krize, či bublina Nové ekonomiky, či děsivé výsledky „structural adjustment programmes“ v Latinské Americe neoliberálnímu konceptu vyjádřenému ve Washingtonském konsensu musely nutně neoliberalismu zlomit vaz. Leč nestalo se. Neoliberální koncept vykazuje překvapivou odolnost velmi primitivní argumentací, která

ale zabírá: krize (doplňte dle vlastního uvážení jakoukoliv za posledních dvacet let od mexické, po asijskou či po současnou) nenastaly proto, že bylo neoliberalismu moc, ale protože ho bylo málo! Vlády byly nedůsledné, nezprivatizovaly úplně všechny veřejné služby, lidé v různých zemích mají pořád tu drzost mít různé hodnoty a s tím i představy o ekonomice a o tom, k čemu by vlastně stát měl být, daně pro korporace ještě pořád nejsou dostatečně konkurenceschopné (a nebudou nikdy, dokud nebudou na nule).

Bohužel, když hovoříme o opozici, sociální demokraté si sami často „naběhli na vidle“, když ve snaze ukázat svou „státotvornost“, citovali z příruček Mezinárodního měnového fondu či rad OECD, které se již dekady řídí neoliberální doktrínou – ovšem vydávají ji za univerzálně platné rady. Sociální demokracie – pokud to myslí s kritikou Nečasovy



krize, a pro odborné analýzy odborů měli jen trpný úšklebek. Neznalý divák, kterému den co den před obrazovkou defilují „nezávislí“ odborníci, kteří se „záhadným“ způsobem vždy shodnou na tom, že čeští občané si žijí nad poměry, že reformy jsou nutné, protože bez nich stát buď zbankrotuje nebo od něj odejdou nadnárodní firmy, se pak bude klonit k názoru, že sice se opatřeními nesouhlasí, ale když to holt navrhnou ti odborníci, tak je to asi třeba. Není jiné cesty, že. Přesně tento dojem bude mít za úkol vytvářet rozšířený NERV, případně Národní rozpočtová rada, která byla pravděpodobně jako ústavní zákon o rozpočtové odpovědnosti inspirována Německem. Škoda, že si nikdo z vlády nepřčetl, co o německém „odpovědném“ ústavním zákonu soudí Financial Times, který nelze podezírat z toho, že by byl zakukleně levičácký.

Wolfgang Münchau

skončí v procyklické spirále směrem dolů: snižování dluhu a nízkého růstu. V tom případě ústavně předepsaná snaha o vyrovnaný rozpočet bude vyžadovat ještě větší škrt, aby vyrovnaly ztráty z daňových příjmů... Může být i pozitivní cyklus – druhý výsledek. Kdyby se Německo vrátilo k předkrizovým úrovním růstu v roce 2011, a vše pak už šlo dobře, pak by konsolidační fáze začala na vzestupné fázi cyklu. ..

Jaký je důvod pro toto rozhodnutí? Nemůže to být ekonomický důvod, protože v ekonomii není žádné pravidlo, které říká, že nula je ta správná úroveň dluhu, což je to, co vyrovnaný rozpočet v dlouhém období implikuje. .. Zatímco zákon o vyrovnaném rozpočtu je ekonomicky ngramotný, je také všeobecně oblíbený. Průměrný Němec považuje dluh nikoliv za ekonomickou, ale za morální otázku... Ústavní zákon o vyrovnaném rozpočtu tedy není o ekonomii. Je to morální křížová výprava,

vlády vážně – tak nemůže na jednu straně kritizovat vládu, která se bude zaštiťovat těmito „zahraničními odbornými institucemi“ a na druhou stranu se chlubit, že jejich program také obsahuje určitá opatření právě OECD. Působí to velmi nevěrohodně a sami sociální demokraté si tak pod sebou podřezávají větev. Opozici a kritiky, ať již různá občanská sdružení či politické strany, čeká mnohem obtížnější úkol – především v mediální krajině ČR: vysvětlit neoliberální doktrínu a ukázat k čemu vedla v různých zemích světa, ať již vezmeme Latinskou Ameriku či skutečně

důkladný rozbor současné krize. Jako určitý pomocný materiál může sloužit tzv. Zpráva Stiglitzovy komise v OSN, která je detailním a vysoce odborným materiálem, který nejen kriticky posuzuje současný ekonomický (ne) pořádek, ale také navrhuje řadu konkrétních kroků, přičemž ovšem česká vláda jde přesně opačným směrem.

Jedna otázka pro členy vlády

Pokud Radek John říká, že nesmíme vyděsit finanční trhy a musíme si nechat od nich de facto diktovat svou hospodářskou

politiku, pokud se musíme primárně starat o to, aby nás nadnárodní firmy vnímaly jako konkurenceschopné a chtěly u nás nadále investovat (např. vzhledem k faktu, že výplata dividend dosáhla minulý rok 150,7 mld. korun, zatímco reinvestovaný zisk 75,5 mld. Kč.)

Pokud tedy „rozumná“ hospodářská politika znamená nechat veškerou ekonomickou suverenitu v rukou nikým nevolených nadnárodních firem a korporací, pak se můžeme ptát: proč jsou prosím pěkně volby?

Odpověď je nablízku: aby se vládnoucí elitě dodalo

zdání legitimacy, že vládne, i když skutečnou moc už má dnes v rukou někdo jiný. V Německu za koalice CDU/CSU a FDP je tento rozpor čím dál očividnější. Česká republika má v podobě nové vlády tu smůlu, že ideologie její a ideologie „racionálních a vždy moudrých“ finančních trhů – které jsou často tvořeny několika desítkami spekulantů – se shoduje a znovu tak bude zamlžovat skutečnou podobu systému, ve kterém žijeme.

ILONA ŠVIHLÍKOVÁ
ČLÁNEK VYŠEL TAKÉ NA
BRITSKÝCH LISTECH

Společnost se škrtnout nedá

Přetiskujeme plné znění *Prohlášení ProAlt - Iniciativy pro kritiku reform a na podporu alternativ, která vznikla jako platforma pro boj proti vládním reformám. Přidejte se!*

Mluví o „vládě rozpočtové odpovědnosti“. Nastolují však vládu neodpovědnosti vůči společnosti i přírodě. Je proto třeba, abychom se ke své odpovědnosti přihlásili my, občané a občanky. Chceme jasně vyjádřit nesouhlas, přispět k zastavení vládních návrhů, povzbudit aktivitu veřejnosti a zahájit diskusi o alternativách. Chceme ukázat, že společnost se z ekonomických rovníc a politických strategií škrtnout nedá.

Škrty jsou problém, nikoli řešení

Vláda chce provést zásadní změny – ve školství, ve zdravotnictví, v penzijním systému, v pracovním právu, v sociálních službách, ve vědě a výzkumu. Neblahé dopady však můžeme očekávat i v dalších oblastech, od ekologické politiky přes politiku kulturní až po zahraniční.

Mnohé změny mohou být nevratné. Hrozí nám zavedení dvojích standardů ve zdravotnictví a s tím podstatné omezení všeobecně dostupné zdravotní péče, rozsáhlé škrty v sociální politice a posílení vlivu soukromých firem na dosud nezávislé univerzity, na systémy důchodového pojištění a dokonce i na Ministerstvo vnitra. Můžeme očekávat

vystupňované ničení přírody, omezování práv občanů i další opouštění solidárních přístupů v rozvojové spolupráci. Chystaným změnám přitom nepředchází široká odborná ani občanská diskuse.

Reformy přilétají na křídlech strachu. Neodůvodněné, účelově vyvolané obavy ze státního bankrotu, šířené bez hlubších znalostí pod heslem „řecké hrozby“, umožňují ospravedlnit cokoli. Slouží převedení hodnot jako zdraví, vzdělání, příroda, práce či solidarita na účetní položky. Navíc dvacet let neaktuální, vypočítavě zveličovaný strach z „návratu komunismu“ má preventivně zneškodnit jakoukoli opozici.

Mezinárodní finanční a hospodářská krize se využívá k vyvolání pocitu naléhavosti a ohrožení. Mlčí se o tom, že navrhovaná řešení vycházejí z téže neoliberální ideologie, jež nás ke krizi dovedla. Ta vznikla v důsledku deregulace trhů a nekontrolovaných finančních spekulací, dlouhodobého omezování veřejných statků a zvyšování sociálních nerovností, tedy vinou uplatňování politicko-ekonomických přístupů podobných těm, kterými chce současná vláda krizi řešit. Zapomíná se na historickou zkušenost, která

ukazuje, že ke zvládnutí ekonomických krizí v moderních společnostech nikdy nevedlo snižování veřejných výdajů a ústup od veřejných služeb, ale spíše jejich posílení.

S odkazem na minulý režim u nás zdomácnělo klišé, že soukromé je vždy lepší než veřejné. Pod tímto heslem vláda chystá útok na veřejný sektor. Privatizace přitom v mnoha oblastech zásadním způsobem omezuje veřejný prostor, v němž se lidé stýkají jako rovný s rovným, a směřuje veřejné prostředky do rukou soukromých firem, často spojených s rozsáhlou korupcí a dalšími nelegálními praktikami. Poučení z probíhající finanční krize, které se shoduje s poučením z krize ekologické, naopak zní: neodpovědné a nekontrolované sledování soukromých zájmů se může změnit ve společenskou katastrofu.

Přerozdělování naruby

Tvrdí se, že „v dnešní době může obstát jen společnost s flexibilními lidskými zdroji“. Zdůvodňuje se tak plán na změnu zákoníku práce, která má zjednodušit a zlevnit propouštění. Jsme tu stavěni do pozice konkurenta s ostatními lidmi a společnostmi. Soutěžíme přitom v

míře vlastního znevýhodňování, v omezování sociálních práv, ve snižování mezd, v uvolňování ekologických a zdravotních norem, zkrátka ve zhoršování celkové kvality života. Tato logika redukuje náš život na ekonomický výkon a nás samé na lidské suroviny, obráběné vzděláním a praktickými zkušenostmi pouze v zájmu tržní využitelnosti.

Další klišé zní, že přerozdělování je „trestem za úspěch“. Často se ozývá otázka, proč máme platit na různé skupiny obyvatel nálepkované jako „líné“, „zneužívající systém“ či „nepřizpůsobivé“. Právě odbourávání přerozdělovacích prvků je jedním z podstatných východisek i cílů vládního programu. Přitom už nyní na veřejné a sociální služby vynakládáme jen 18,6 % hrubého domácího produktu, zatímco průměr evropské sedmadvacítky činí 26,2 %.

Výdaje na podpory v nezměstnanosti, líčené před volbami jako základní problém státního rozpočtu, činí 0,6 % oproti evropskému průměru 1,3 %. Ta samá vláda, která chce v zájmu „rozpočtové odpovědnosti“ škrtnout v tomto výdaji, zároveň podporuje investici v řádu mnohonásobku této částky, až půl bilionu korun, do dostavby dalších

dvou bloků jaderné elektrárny Temelín, ačkoliv se z ČR už teď mnoho elektřiny vyváží (vloni 13 643 gigawatthodin, což představuje asi 18% celé produkce).

Už Topolánková vláda prosadila omezení plateb na sociální pojištění z vyšších příjmů a systém zdanění, který zvýhodňuje bohaté a dopadá na střední třídy a chudé, tzv. „rovnou daň“. Nyní se uvažuje o dalším navýšení nepřímých daní, které opět dopadne nejtěživěji na střední a nižší příjmové skupiny. Připravované reformy se přitom mají ještě více než ty minulé dotknout právě těch nejzranitelnějších – handicapovaných, nemocných, nezaměstnaných, důchodců a dětí. Přerozdělování pokračuje – probíhá však od chudých k bohatým.

Přitom třeba zkušenost ze skandinávských zemí ukazuje, že skutečné přerozdělování není neefektivním plýtváním, ani pouhým prostředkem k zajištění potřebných a nevede ani k nárůstu nezaměstnanosti. Slouží rozvoji každého člověka bez ohledu na podmínky, do nichž se narodil. Tím nejen omezuje nespravedlnost a pro řadu lidí rozšiřuje svobodu. Napomáhá také rozvíjení společnosti jako celku.

Jaký dluh? A vůči komu?

Mluví se o „dluhu“, který je třeba snížit, abychom nežili „na úkor příštích generací“. Cílem plánovaných reforem však není dluhy splatit, nýbrž přesunout je z veřejných rozpočtů na účty domácností. Lidé budou nuceni zadlužovat se na školném, na zdravotní péči a mnozí z nich i na zaplacení základních potřeb.

Útok na ekologické zákony, který připravují reformátoři ve jménu oživení ekonomiky, by vedl nejen k dalšímu snížení kvality života pro občany ČR, nýbrž také k navýšení dluhu v podobě znečištěné a zplanýrované krajiny a přírody. Česká republika má se svými dvanácti tunami exhalací oxidu uhličitého na osobu, svým neusporným hospodařením s přírodními zdroji i energiemi a neuváženou dopravní politikou již dnes velký dluh vůči budoucnosti. Průměrný Čech potřebuje pro svůj život zdroje z dvojnásobného kusu Země než průměr-

ný obyvatel planety.

Vážně miněné splácení ekonomických i ekologických dluhů nevyžaduje, abychom upozadili sociální a ekologické ohledy. Vyžaduje osvození společnosti z diktátu růstu.

Žijeme ve světě, kde deset procent nejbohatších vlastní osmdesát pět procent světového bohatství; majetek tří nejbohatších mužů světa přesahuje roční hrubý domácí produkt osmačtyřiceti nejchudších států dohromady. Žijeme ve světě hlubokých sociálních rozdílů, které se projevují v kvalitě života, v životních možnostech a horizontech.

V České republice se zatím těšíme určité míře ochrany zaměstnanců ve vztahu k zaměstnavatelům, solidárně financovanému zdravotnictví a bezplatnému veřejnému vysokému školství a zatím i relativně nízkým sociálním nerovnostem, které se ovšem již nyní prohlubují. Ve Spojených státech plyne dnes jednomu procentu nejbohatších téměř čtvrtina veškerých příjmů. Podíl příjmů pro tuto úzkou vrstvu Američanů vzrostl trojnásobně od sedmdesátých let minulého století, kdy se v zemi začala uplatňovat neoliberální politika. Je to skutečně směr, kterým se chceme vydat?

Protest má smysl

Proti vládě nejsme bezmocní. Politici jsou závislí na veřejném mínění. Vyjádří-li se veřejnost dostatečně nahlas, vytváří tlak, který politici pocítí. Protesty mají smysl a mohou hodně změnit. K pádu britské premiérky Margaret Thatcherové, vzoru neoliberálů po celém světě, podstatně přispěly demonstrace proti dani z hlavy. Na přelomu století protesty proti ekonomické globalizaci vehnaly její stoupence alespoň na čas do defenzivy. Generální stávky dokázaly otřást řadou režimů. Budeme-li aktivní, můžeme vládní plány odvrátit.

Rada sociálních, ekologických a občanských výdobytů, jež dnes v České republice považujeme za samozřejmé, byla výsledkem domácích občanských iniciativ a hnutí. Mnohé ovšem byly vybojovány jinde a my jsme je během posledních dvaceti let dostávali ze zahraničí té-

měř bez politického zápasu. Nyní nejde jen o nás. Je čas

přispět aktivně k protestům a bojům, které se celosvětově



**Tereza Stöckelová,
mluvčí ProAlt**

Mohla bys nám říct co je to ProAlt, kdy vznikl a co je jeho cílem?

ProAlt začal vznikat v červnu 2010 v reakci na předvolební kampaň a výsledky voleb. Pro mě to byly první volby, kterých se nešlo nijak rozumě účastnit. I kdyby dopadly lépe a levice byla schopna sestavit vládu, neměnilo by to mnoho na skutečnosti hrozně poničeného veřejného a politického prostoru v této zemi, který počítá

s tím, že společnost je hloupá, spotřební a vlastně smířená s privatizací politiky.

Cílem ProAlt ve vztahu k současné vládě je sledovat a analyzovat předkládané reformy a klást jim různými formami odpor (od odborné argumentace přes protestní akce). V obecnějším pohledu nám jde o něco ještě podstatnějšího, o vytváření chytré a mobilizované společnosti, která nehraje hru dvojí reprezentace občanů politiky a odborníky, ale umí se a chce účastnit odborných rozprav i politických procesů. Společnost tuhle kapacitu má, to chceme ukázat, zároveň jsme si ale vědomi toho, že jí musíme probudit, aktivně pro ni vytvářet prostor a infrastrukturu.

Název našeho prohlášení Společnost se škrtnout nedá odkazuje tedy na jedné rovině k plánovaným rozpočtovým škrtům, které zasáhnou především nízkopříjmové domácnosti, a zároveň i k tomu, že společnost se nedá škrtnout jako politická síla, nedá se jednoduše kontrolovat strategii moci, má autonomní politickou energii a inteligenci.

Jaké akce teď chystáte?

V současnosti se rozbíhá působení tematických pracovních skupin – pro důchodovou a rodinnou politiku, sociální politiku a pracovní právo, zdravotnictví, školství, vědu a kulturu, zahraniční politiku a rozpočtové makroekonomické věci. Ty připravují analýzy programového prohlášení vlády a dalších dokumentů. Zároveň se snažíme o navázání kontaktu s nevládkami, odbory a dalšími uskupeními, s nimiž nás potenciálně spojuje odpor k současným pořádkům a výhledům. Během následujících týdnů budeme určitě pořádat i pouliční akce; kdy to bude něco většího, se ale teprve ukáže.

Už pod zakládajícím prohlášením je podepsáno široké spektrum lidí, co to podle tebe znamená?

Šíře spektra mi přijde úžasná, hrozně mě těší. Je to potenciálně obrovský zdroj zkušeností a politické energie. Na druhou stranu to taky znamená, že ProAlt sám o sobě je politickým procesem, spíše než „tělesem“, které by mělo zcela jasnou identitu a zájmy, jež bychom teď mohli jednoduše začít prosazovat. Např. při formulaci prohlášení a posléze komunikace se signatáři se objevila jako jeden ze sporných bodů otázka dostavby JETE a jaderné energie vůbec. Jiní skřípali zuby nad potřebou „osvobodit společnost z diktátu růstu“. Pro mě osobně je klíčová jako východisko ProAlt kombinace sociální a ekologické kritiky. Co to bude v konkrétních věcech znamenat, se bude postupně ukazovat. Bude to určitě těžké, ale těším se na to.

vě vedou o zvýšení sociální spravedlnosti a za záchranu planety.

Zakládáme tuto iniciativu, abychom sdružovali občany, podporovali a případně propojovali iniciativy, které se snaží působit naznačeným směrem. Chceme zahrnout široké spektrum nesouhlasících. Chceme být prostorem pro sebevyjádření občanů, aniž by se museli připojit k některé z politických stran. Na těch budeme nezávislí.

Budeme vytvářet a zveřejňovat odborné analýzy,

vstupovat do veřejné diskuse, pořádat a podporovat demonstrace a jiné formy veřejného protestu. V určitých případech se oproti navrhovaným reformám nebojíme hájit současný stav i s vědomím jeho chyb. Tyto chyby blednou tváří v tvář hrozbám, které přináší vládní návrhy. Právě tak nám ale v řadě případů půjde o hledání alternativ jak vůči navrhovaným opatřením, tak vůči současnému stavu.

Stejně jako jinde ve světě ani u nás není řešením současných ekonomických,

sociálních a ekologických problémů rychlé zavedení údajně zázračných receptů, založených na zjednodušujících formulkách a odrážejících zájmy bohatší části společnosti. Nepotřebujeme další reformní „léčbu šokem“, ale především otevřenou diskusi o současném stavu a různých možnostech řešení a budoucího vývoje.

Skutečné řešení problémů nemůže přinést pokračování politiky, která je přivodila. Je třeba prosazovat alternativy založené na demokratic-

ké účasti všech, na sociální spravedlnosti a na ekologické ohleduplnosti. Cesta k nim vede přes porážku stávajících návrhů vlády. Klíčová bude mobilizace veřejnosti. Je v našem společném zájmu vyjádřit se co nejhlasitěji: protestovat a formulovat alternativy.

Toto prohlášení můžete podpořit svým podpisem na adrese www.proalt.cz. Zde se také o iniciativě ProAlt dovíte více. Budeme rádi, pokud se zapojíte do její činnosti.

WWW.PROALT.CZ

Práce na dohodu – výhoda zaměstnavatele, nevýhoda zaměstnance

Když se půjdete ucházet o práci, může se vám stát, že zaměstnavatel vám nabídne na nějaký čas (měsíc či několik měsíců) práci na Dohodu o provedení práce (DPP). Odůvodní to tím, že přeci neví, jaký budete pracovník a jak mu budete vyhovovat a že by měl spoustu práce s tím, že by musel ohlásit, že za vás bude platit zdravotní a sociální pojištění a potom, kdyby přišel na to, že vás nechce, by vás zase musel velmi pracně odhlašovat.

Z dohody o provedení práce se neodvádí zdravotní ani sociální pojištění a člověk nemá právo na nemocenskou ani na dovolenou na zotavenou. A rozsah práce je max. 150 hodin za rok u jednoho zaměstnavatele. Výpověď je bez udání důvodu, bez nároku na odstupné.

Člověk neznalí protřeptlosti našich podnikatelů si myslí, že zkušební doba (trvá max. 3 měsíce), kterou je možné stanovit v rámci hlavního pracovního poměru (HPP), slouží k tomu, aby se zaměstnanec seznámil s prací a zjistil, zda mu vyhovuje, a zaměstnavatel zjistil, jak mu vyhovuje zaměstnanec. Nezaměstnaný člověk, vedený v evidenci úřadu práce (ÚP), toužící po zaměstnání, je často tak zoufalý, že vezme to, co je, tedy i práci na DPP s výhledem na pevnou práci. Má to však svá úskalí, jak jsem se mohla sama přesvědčit.

Jde o to, že pokud jste na ÚP, musíte takovouto práci nahlásit a musíte dokladovat, kolik jste si za

měsíc vydělali peněz, a nesmí to být více než polovina minimální mzdy, tedy ne víc než 4000 hrubého za měsíc, jinak by vás vyhodili z ÚP. V inzerátech firmy uvádějí, že příjmou zaměstnance na HPP, to, že však po nějakou dobu půjde jen o DPP, tam už neuvádějí.

Šla jsem do jedné takové firmy, Aves plus, „prestižní bezpečnostní služby“, která ve svém inzerátu slibuje dovolenou, stravenky atd. Po celý čas pohovoru jsem si myslela, že jde o HPP, až při pročítání smlouvy mi bylo jasné, že něco nesedí. Vzála jsem to, ale upozornila jsem, že jsem na ÚP, smím si vydělat jen 4000 hrubého měsíčně. Bylo mi však řečeno, s klidem značícím, že v té firmě to říkají lidem běžně, že to nemám vůbec ÚP hlásit, že to stejně nezjistí. Já nechci porušovat zákon, tak jsem odvětila, že práci u nich nahlásím na ÚP. A na upozornění o tom, kolik si smím vydělat, mi bylo odpovězeno, že mi částku danou zákonem napíší, i kdybych

si vydělala víc.

Smlouvu jsem podepsala ve 3 vyhotoveních a na můj dotaz, jestli 1 vyhotovení mi dají, mi bylo odpovězeno, že nejprve se všechna musí poslat do Brna, kde má firma sídlo, ke schválení, protože tento jejich zaměstnanec, který vede pohovory v Praze, nemá k podpisům smluv pravomoc. Na smlouvu jsem nepsala datum a bylo mi řečeno, že to se tam dopíše, až když nastoupím. Na smlouvě nebyl dokonce napsán plat a místo něj tam bylo prázdné místo. Pán řekl, že po měsíci bych si mohla požádat o práci na HPP a že s tím nebyvá z jejich strany problém. I přes pochybnosti o jejich serióznosti a udivení z praktik, které v podání onoho pána působily jako, že je vše v pořádku jsem z pohovoru nechtěla odejít s tím, že jsem zase neuspěla (peníze jsou přeci jen potřeba) a práci jsem přijala.

Pracovala jsem v březnu a dodnes i po mnoha telefonátech do Brna ne-

mám smlouvu. Práce byla na 18hodinové směny za den a o podmínkách práce radši ani psát nebudu. Směny byly rozvrhovány po týdnu a byly třeba i obden. Cca hodinu mi trvala cesta tam a další hodinu zpátky. Rozvržení únavných směn od 5:30 hod. se mi nelíbilo, i s ohledem na to, kolik jsem si směla vydělat. Po upozornění mi však bylo řečeno rozrušeným nadřazeným s nekompromisním tónem v hlase, že můžu odejít, když se mi to nelíbí, že oni mají zájemců dost. Jednou jsem přišla pozdě (ten den přišli pozdě ještě asi 2 zaměstnanci) a nadřazený hned chtěl po mě telefonní číslo, prý proto, kdybych třeba zase někdy přišla pozdě, aby mi mohl zavolat. Hned druhý den mi však poslal sms, že nepotřebuje lidi, kteří chodí pozdě, a že mě vyhazuje.

Zavolala jsem do jejich sídla v Brně a chtěla svou smlouvu a ptala jsem se, jaký bude můj plat, že nesmí překročit 4000 Kč hrubého a že tuto částku potřebuji

potvrdit na formulář od ÚP, který jim posílám. Bylo mi řečeno, že mi napíšou tolik, kolik jsem si vydělala, i když to bude více, než dle zákona smím. Tedy opak toho, co mi řekl jejich pracovník na pohovoru. Vypočítala jsem si, kolik bych si vydělala, pokud by mi platili za hodinu jen minimální mzdu, krát počet hodin a bylo to méně než 4000 Kč. Napsala jsem jim, aby mi zaplatili tedy jen minimální hodinovou mzdu, protože jsem nechtěla, aby

mě s ostudou jako nějakého podvodníka vyhodili z ÚP.

Když jsem si na pracáku stěžovala, že ani nemám smlouvu a řekla název firmy, paní úřednice mi řekla, že s touto firmou mají lidé problémy běžně a že jí zná. Aves plus má také asi denně velké inzeráty v deníku Metro, je tedy jasné, že testování zaměstnanců, co všechno jsou pro výhled na práci naprovo ochotni udělat, je pro ně běžné, a za tímto účelem využívají možnost zaměst-

návat na dohodu.

Na několika dalších pohovorech u různých firem mi bylo řečeno, že nejprve budu muset pracovat na dohodu, než (možná) mi dají pevnou práci. Spousta firem spoléhá na zoufalství nezaměstnaných a využívá toho. Využívá také státu, který za evidované na ÚP platí pojistění.

Ačkoliv volby vyhrála ČSSD, vládnout nám bude ODS s dalšími dvěma pracíčovými stranami. Pokud

bude ODS plnit své sliby, z předvolebního období týkající se nezaměstnanosti, mají se „vychytrali“ zaměstnavatelé opravdu na co těšit, na rozdíl od nezaměstnaných. Ve svém programu mimo jiné totiž psala, že chce prodloužit max. rozsah zaměstnání na základě dohody o provedení práce ze 150 na 300 hodin a rozšířit využití alternativních modelů zaměstnávání.

BLANKA BENDOVA

Barva pleti mi brání sehnat práci

Píše se rok 2009. Jsem zaměstnan jako hlídač kancelářských objektů bezpečnostní agentury, kde jsou stanovené poměrně drsné podmínky pro pracovníky.

Běžné je 24 hodin denní služby, přičemž nejsou stanovené v

pracovní smlouvě. Pracovník po vykonaných 24 hodin má den volna a pak nastupuje do další 24hodinové služby. Tato skutečnost je dost náročná jak psychicky, tak fyzicky i pro zdatného člověka, natož pak pro člověka s fyzickým postižením. Tato pracovní podmínka (24 hodinová služba) je stanovena téměř všech firmách tohoto zaměření. (Jde jen o hlídání kancelářských objektů či hlídání ekonomických prostor.) Zaměstnaným pracovníkům to vadit nemůže, pokud nechťejí o práci přijít. S ohledem na dnešní pracovní situaci by mi tak tvrdé podmínky nevadily, pokud bych neměl zdravotní potíže.

Můj zdravotní stav (postižení páteře) není vhodný pro těžké a fyzicky náročné práce, a proto jsem se rozhodl opustit místo v tomto podniku. Dalším důvodem je nedostatečné finanční ohodnocení za zmíněné pracovní nasazení.

Přihlásil jsem se na pracovní úřad a hledal jsem práci podobného zaměření. Tady musím ale podotknout, že významnou úlohu hraje barva mé pleti, jelikož patřím k romské menšině. Rozhodně však nejsem člověk, který by se rád válel na kavalci nebo neměl zájem o práci. Právě naopak. Jsem Cikán, který byl celý svůj život řádně začleněn do pracovního režimu i majoritní společnosti. Dnes je to jinak. Cizinecké populaci se při přijímání do zaměstnání dává většinou přednost než domácím barevným lidem, tedy Romům.

Hledám práci již osmý měsíc a marně. Jak máme my Romové zpívat píseň, když n á m

není daná možnost jíst chleba v této společnosti? Jak se nemáme dopouštět společenských chyb, když jsme odtrženi od základní společenské povinnosti? Jak máme být v majoritní společnosti přijatí, když není možné se ve všední život této společnosti začlenit? Kde je chyba?

Bohužel situace je pro Cikány v praxi velmi obtížná. Z vlastní zkušenosti potvrzuji, že hledání práce a začlenění se do společnosti je pro nás po psychické stránce velmi náročné a traumatizující. Sháním zaměstnání dle mého dosaženého vzdělání a je to marné. Obcházím různé podniky či firmy a výsledek je zatím jediný. Nevezmou mne, protože jsem věkově nepřijatelný, mám zdravotní potíže a patřím do romské menšiny.

Není to z mé strany žádná sebelítost. Práci si vyhledávám pomocí internetu i z deníků, které jsou dostupné zadarmo. Vyhledané objekty obvolám telefonicky a přihlásím se jménem

Peter Čejka, které zní česky. Po telefonu je dohoda velmi nadějná, jakmile ale přijdu na sjednanou schůzku a otevřu dveře, nastává na personálním oddělení překvapení. A jednání se najednou změní. Není to bohužel ojedinělá zkušenost. Od počátku, kdy hledám práci, se mi to stává opravdu často.

Za pár měsíců mi budou končit finanční podpora v nezaměstnanosti, a do té doby se musím postarat o řádný a pravidelný příjem. Bydlím ve státním bytě, musím pravidelně platit nájem a samozřejmě další rodinné výdaje. Podotýkám, že žiji skromně, nevlastním třeba ani auto. Je mi něco přes padesát let, celé dětství jsem strávil v dětském domově, a přesto jsem se dokázal postavit na vlastní nohy. Sám bez rodičů jsem šel čestně životem a bez jakýchkoli deliktů. Nechci na stará kolena skončit jako bezdomovec nebo člověk, který je jen všem na obtíž.

PETER ČEJKA



Solidarita je Váš časopis!

* každý měsíc u alternativní zprávy z domova i ze světa
* reportáže z demonstrací, protestů a stávek
* antikapitalistická teorie a analýzy
Předplaťte si Solidaritu a dostáváte aktuální číslo vždy, když vyjde. Jsme otevřený časopis, který přivítá Vaše příspěvky a podněty. Kontaktujte nás!

Romství není bariérou

1. července začalo české předsednictví "Dekády romské inkluze 2005 – 2015". Už pouhý titul iniciativy dvanácti zemí toho hodně vypovídá: nejde o boj proti rasismu a chudobě, ale o "inkluzi". Západní země EU utrousí peníze, aby Romové zůstali ve východní Evropě, vše zabaleno v libozvučném jazyce lidských práv.

Ceremonie 28. června podle toho vypadala. Premiér v demisi Fischer se ve svém projevu chlubil tím, kolik už vláda proinvestovala peněz, zatímco zmocněnec odstupující vlády Kocáb krásně řečnil o konferencích, přestože už předtím připustil, že iniciativa je "nevýrazná" a že kvůli zrušení ministerstva pro lidská práva bude její mediální dopad minimální.

Světlou chvílí bylo vystoupení ambasadora českého předsednictví ing. K. Holomka, který se nezdřel kritiky aktuální politiky ani v Kramářově vile. Uvádíme tu úryvky z jeho projevu:

"Sleduji-li vývoj a současný stav, nemohu být nekritický i při této slavnostní příležitosti, to bych nemohl být upřímný.

Česká vláda má svůj program integrace Romů do společnosti. A nejen to, je v něm vyjádřen i program jisté kultivace české společnosti, byť mezi řádky, bez jehož naplnění bude obtížné dosáhnout zapojení občanů Romů do společnosti. Zatím jsem nezaznamenal se strany politických stran, které tvoří vládu, nějaký výraznější posun ke konkrétnímu řešení tohoto vpravdě státoporného úkolu.

Diskurs v politických kruzích a tím i v celé společnosti probíhá stále na neobyčejně nízké úrovni a vybíjí se v nenávisných vyjádřeních a poukazech na nedostatečnost romské komunity, aniž poukazuje na administrativní a okamžité kroky k dílčím řešením a aniž vytváří

úkol Dekády v naší zemi i tlakem na další členské země Dekády. To ovšem vyžaduje podporu vlády, parlamentu i dalších autorit.

Nedovedu si představit, že by tomu nebyly podřízeny ani nutná opatření ve vytvoření instrumentů a pák, která tuto



dlouhodobé programové kroky, které jediné mohou nastolit alespoň vyhovující stav v soužití. To je stále v nedohlednu. Je to práce na generace, nikoliv na desetiletí.

Naše samosprávy podléhají tlaku svého okolí a voličstva a nedokážou mu čelit systematickými a programovými kroky. Dělalí pravý opak toho, co se již ve vyspělých evropských zemích prokázalo jako úspěšné.

Změnit tyto postoje pokládám za základní a splnitelný

podporu zajistí, tedy vládní podpora v ministru pro lidská práva, který jako člen vlády má zajistit jiné možnosti než třeba pouhý vládní zmocněnec.

Nechci pochybovat o tom, že toto poselství dosluhující premiér přednese i nastupujícímu premiéru při vytváření vlády a podpoře Dekády.

Musím ještě reagovat na dnes v Lidových novinách uveřejněný článek O černém Petru, kterého nikdo nechce autora Romana Křištofa. Do-

poručuje novému premiérovi Nečasovi zjistit, proč byla vypuštěna ze Strategie boje proti sociálnímu vyloučení kapitola O vnitřních bariérách romského prostředí. Vysvětlení je prosté a dokazuje stále nízkou úroveň celospolečenské diskuse. Tyto vnitřní bariéry mají být příčinou, proč vládní program integrace byl zatím neúspěšný. Tím se myslí rodina, soudržnost mezi Romy atd.

Jenže to, co je zde nazýváno romstvím, je příčinou stavu dvou skupin, mezi nimiž jsou staleté bariéry, a romství je způsob ochrany a vedl Romy k přežití. Zatím nic Romy nepřesvědčilo, že by ze svých staletých obranných principů měli upouštět. Důsledek je zde zaměňován za příčinu. Proto bylo po dlouhé a vzrušené debatě tato kapitola vypuštěna.

Druhá poznámka se týká etnizace chudoby. Jen kriticky přijímám název této Dekády, protože se tu mluví o etnickém principu chudoby. Má to však i určité opodstatnění. Jistěže zde platí zásada boje proti chudobě v obecné rovině. Nikdo však nepopře fenomén obrovského procenta Romů, kteří padli a padají do propasti chudoby. Třetina až polovina Romů v ČR žije na sociálním dne a Romové tvoří velké procento lidí, kteří jsou na sociálním dne. Je nutné tomuto fenoménu čelit a je to jeden z rozměrů, který Dekáda má.

Ať tedy žije a rozvíjí se Dekáda romské inkluze jako naděje celé české společnosti k lepšímu soužití."

PŘIPRAVIL THOMAS FRANKÉ

Dopis:

Rasismus a Lada

Vážená redakce,

článek "Rasismus v Ladové kraji" v květnovém čísle *Solidarity* je vtipný, inteligentní, stylisticky vybraný. Děkuji za něj.

Přesto bych se troufnul s

ním nesouhlasit. Inkriminovaná pasáž v Ladové knize prostě rasistická je. Reprodukuje totiž dodnes rozšířený mýtus, že "cikáni kradou děti".

Tyto legendy vznikly za vlády Marie Terezie, která přistoupila na území jižní Mora-

vy k násilné asimilaci Romů. Romské děti nechala odebrat jejich rodičům a "vychovat" bílými, podobně jako zacházela australská vláda ještě v polovině minulého století s Aborigines. Když se rodiče bránili a vzali si své děti na vlastní pěst

zpět k sobě, kvalifikovalo se to, jak jinak, jako unesení dítěte. Z obětí se stali pachatelé, má to dlouhou tradici.

Dělá to z Lady rasistu? Ano, ale... Mark Twain se taky jasně dopouští rasismu, když v *Huckleberrym Finnovi* líčí

"negra Jima" jako dospělého s rozumem malého dítěte. Celé vyznění knihy je však v kontextu tehdejších otrokářských Spojených států antirasistické, protože ho zároveň vykresluje jako mnohem lidštější bytost než všechny ty bílé grázly a magory, na které s Huckem na svém putování narazí.

Pochybují, že Lada byl tak angažovaný jako Twain, kte-

rý často veřejně vystupoval proti své vládě, proti otroctví, proti válce proti Mexiku, zesměšňoval elity a formální vzdělání. Lada kreslí idylické obrázky českého venkova hraničící s kýčem, trochu jak jevištní dekorace pro obrozence. A ti byli často nejen "negativně" proti národnostnímu útlaku, ale i "pozitivně" nacionalisté, který např. rádi zhanobili své německy mluvící

cí soupeře jako Židy. I to, že chudáka Mikeše dokáže zachránit pouze včasný zákrok bezpečnostních složek, ba že mu dobráci četníci ještě dají na cestu, vypovídá o Ladově dosti ne-twainovském duchu.

Kvůli tomu zatracovat Ladu je nesmysl, pouze hloupě převzal rozšířený stereotyp. Ale demonizace taky nikdy nebyla cílem Václava Mika, který se nakonec kvůli hyste-

rii české (včetně velké části předpokládané romské) veřejnosti raději stáhl do ústraní.

Romofobie nás bude v Česku zřejmě ještě hodně dlouho zaměstnat. Nějaká ta revoluce, ve které by stáli bílí a Romové bok po boku a která by byla o trochu delší a zásadnější než ta z r. 1989, by snad trochu pomohla.

Zoltán Danihel

Zahraničí:

Afghánské obavy

Válka v Afghánistánu je v krizi – USA odložily letní ofenzívu a roztržka mezi Hamídem Karzáím a okupačními silami se prohlubuje.

Afghánistán se mění rychle. Na jihu a východě kontroluje Talibán většinu vesnic. Na západě a na severu vládá začíná ztrácet kontrolu. Strategie rozděl a panuj, kterou USA použily v Iráku, zde rozhodně nefunguje. Nepaštunské milice nebudou bojovat s Talibánem, a nejsou zde etnické nepokoje či pogromy. Americké veřejné mínění je navíc proti válce.

V této situaci se Hamíd Karzáí odklání od USA. Začalo to v červenci 2008, kdy americké bombardéry zabily 80 lidí, většinou žen a dětí, v Šin Dandu poblíž Heratu. Karzáí tam jel a poseděl na zemi se staršími z vesnice a truchlícími rodinami. Řekl tisku, že jednotkám NATO by již nikdy nemělo být dovoleno bombardovat bez konzultace s vládou.

Je neobyčejné, že to Karzáí mohl udělat. Je nemožné si představit jakéhokoliv prezidenta Iráku nebo Pákistánu, jak bezpečně sedí s truchlícími rodinami. Ale Karzáí není loutkou; má skutečnou základnu a vyhrál v roce 2005 regulérní volby. Aby si tuto základnu udržel, musí odsuzovat bombardování USA.

Nyní je každý větší masakr civilistů kritizován ministrem v televizi. Američané se musejí zodpovídat za každého afghánského řidiče nebo pasažéra, zastřeleného na kontrolním

stanovišti. Síly NATO nedovolili Afgháncům kontrolovat cíle, ale následoval pokles civilních obětí. To vytáčí, a paralyzuje, americké generály. Bez vzdušných bombardování na

má jen jednu podmínku – aby všechny zahraniční jednotky opustily zemi.

V tomto červnu svolal Karzáí džirgu, velký národní mítink, aby diskutovali o mí-

nyní tvrdí, že byli vyhozeni poslední dva Afgánci, kterým „stále věří mezinárodní společenství“.

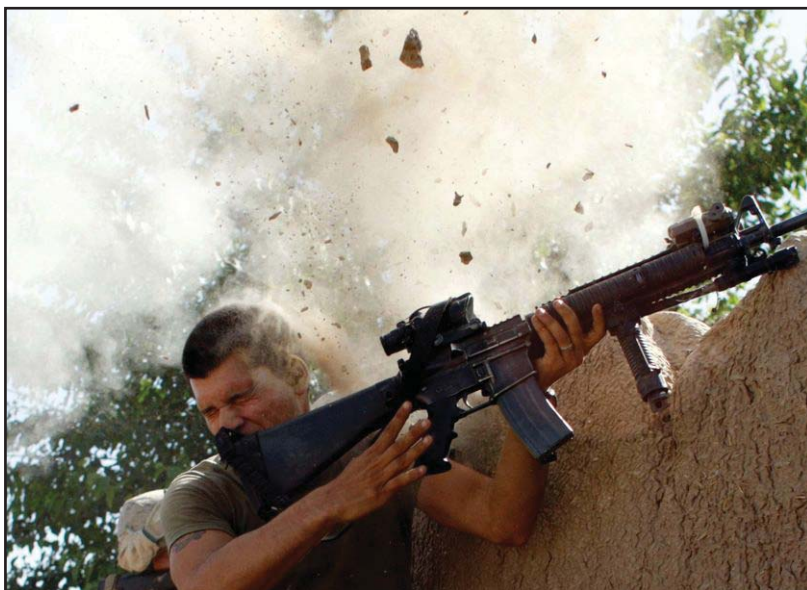
Všechno toto je aktuální vzhledem k útoku USA na Kandahár, plánovanému na toto léto. Město Kandahár je hlavní základnou jak pro Karzáího, tak pro Talibán. Žije zde 800 tisíc lidí. Boj od domu k domu by byl katastrofou pro ně i pro vojáky, kteří by prováděli invazi. Masové bombardování ze vzduchu by zničilo moc Karzáího, našťvalo veřejné mínění a způsobilo nepokoje naskrz Afghánistánem a povstání v částech Pákistánu. Toho se Karzáí obává.

Není sám. Britští úředníci ministerstva zahraničí se v nedávné době tajně setkali s vůdci nové koalice, aby diskutovali o Afghánistánu. Mandaríní, nyní zastávající názory silně

pro britský odchod, zjistili, že nová britská vláda je mnohem otevřenější než byla ta labouristická. Na počátku června ministr obrany USA Robert Gates prosil Liama Foxe, nového britského ministra obrany, aby poslal britské vojáky do Kandaháru. Fox odmítl, a to veřejně.

Pákistánští generálové a vládní úředníci také zvyšují podporu pro afgánský Talibán.

Jsou ovšem rozpolcení, kvůli základně pracujících a chudých rolníků Talibánu uvnitř Pákistánu. Kde Talibán



odplatu čelí neudržitelnému boji na zemi.

Dva roky se USA snaží zbavit Karzáího. Minulý rok se pokoušely zastavit volby, v obavě že zvítězí. Washington podporoval Ashrafa Ghaniho, který dostal dvě procenta. Karzáí zvítězil. Potom říkali tisku, že Karzáí je nespolehlivý, slabý, uživatel drog, a jeho bratr je drogovým baronem. Většina z toho je pravdou, a je to mimo mísu. USA útočily na Karzáího, protože zabraňuje bombardování. A nyní jedná s Talibánem o mír. Talibán

ru. Někteří klíčoví hráči se nezúčastnili a Talibán to formálně ignoroval. Ale generálové USA panikařili. Tlačili na to, aby Burhanuddin Rabbani, velice zdiskreditovaná figura, byl dosazen jako předseda bez hlasování. Jinak, věřili, bude džirga volit jednoznačně příměří.

Džirga začala pouličními boji mezi „Talibánem“ a bezpečnostními složkami. Karzáí vyhodil svého ministra vnitra a šefa tajných služeb kvůli kolaboraci s USA. Oba to popírají. Američtí státní činitelé

získal moc v pohraničních oblastech Pákistánu, i jen na chvíli, okamžitě vyhnal všechny velké statkáře. Pákistánští činitelé trnou, že se to může rozšířit do Pandžábu.

15. června generál McChrystal oznámil, že útok na Kandahár byl odložen na září. Nemusí se uskutečnit vůbec. To by bylo každým Af-

gáncem vnímáno jako velká prohra pro USA.

Generál Petraus se snaží zabránit Obamovi, aby poslal vojáky příští rok domů, ale ve sporu prohrává. Pokud vojáci odejdou, můžeme být svědky ošklivého boje mezi rozličnými afghánskými frakcemi. Vlády Pákistánu, Indie, Íránu, Uzbekistánu a Ruska budou pokračovat v placení a vyzbrojování svých místních spojenců. Ale Afgánci jsou hluboce znaveni válek.

Pravděpodobný výsledek je brutální pravicová koaliční vláda, která bude zahrnovat Talibán a hlavní politické bosy severu a západu. To nejsou vyhlídky, které bychom mohli vítat. Ale velká většina

Afghánců to preferuje před pokračující okupací. A také v Británii a USA chtějí většinu naše syny a dcery doma, ne aby byli zmasakrováni ve vojenských operacích.

**JONATHAN NEALE, SOCIALIST
REVIEW ČERVENEC/SRPEN 2010,
PŘELOŽIL MARTIN ŠAFKEK**

Korporátní zájmy v Rovnickové Guinei

Donedávna česká i zahraniční média informovala o událostech v Africe velice stroze. Ve valné většině případů ve spojitosti s tím či oním státním převratem. To se v současnosti pomalu mění, což je jistě dobré znamení. V posledních letech jsme mohli postřehnout zmínky o Zimbabwe a hyperinflaci, problémech s AIDS v JAR, ale také o problematice lidských práv v Dárfúru. Tato oblast v Súdánu je velice bohatá na ropu a o zdejší naleziště má zájem hned několik významných globálních aktérů, nicméně vítězí Čína. Nejen proto se v západních médiích rozběhla kampaň o tamní úrovni lidských práv.

V souvislosti s Rovnickovou Guineou takový zájem patrný není. Jde sice o zemi s pouhými 600 000 obyvateli, která není tak rozlehlá, ale jsou zde velmi bohatá naleziště ropy (té je zde v přepočtu na obyvatele více než v Saudské Arábii). Prezidentem této středoafrické země je po puči z roku 1979 Teodoro Obian, který svou moc upevnil ve volbách z roku 2008, kdy jím kontrolovaný politický subjekt získal 99 křesel ve 100členném parlamentu. Tyto volby lze stěží označit za demokratické. Země se potýká s vysokou mírou cenzury, korupce a klientelismu. Zajímavým údajem je 45%ní

růst ekonomiky v roce 2005, v tu dobu nejrychlejší skok ze všech zemí světa. I přes obrovský vzestup země

podniká v Hollywoodu a zkupuje ohromné vily v USA. Finanční prostředky prezidentova rodina získala



zůstává její obyvatelstvo chudé, nevzdělané a de facto bez jakékoliv zdravotní péče. Vládne zde krutý režim, který za dobu své existence vyvraždil přibližně 30% vlastního obyvatelstva.

Na rozdíl od Dárfúru v tomto případě nejsou slyšet žádné protesty západních zemí. Je to zapříčiněno zejména vlastními obchodními zájmy USA v tomto státě a celkově dobrými vzájemnými vztahy. Místní vládní rodina

tak, že převedla více než 700 milionů dolarů z ropných zisků na tajný účet, který je přímo pod kontrolou prezidenta (k dokreslení situace je vhodné zmínit, že onen účet byl zřízen v bance Riggs, která sídlí ve Washingtonu D.C.). K tomu prezident disponuje dalšími prostředky přímo od americké vlády, která mu vyplácí měsíční rentu 17500 dolarů. Dlouhodobě výborné vztahy se Spojenými státy lze demonstrovat i

setkáním vládnoucích elit. Teodoro Obian se v roce 2006 ve Washingtonu sešel s Condoleezou Rice, která o něm prohlásila, že je to její dobrý přítel.

Z amerických novinářů o situaci v Rovnickové Guinei informovali pouze Ken Silverstein a Peter Maas, přičemž druhý jmenovaný byl ze země vyhoštěn za údajnou špiónáž. Ve svých článcích hovoří o všudypřítomném strachu obyvatel a zároveň uvádí, že podobnou situaci zažil pouze v Severní Koreji.

Do ropného průmyslu Rovnickové Guinei investovaly zejména společnosti ExxonMobil, Marathon Oil a Chevron, a to zhruba 10 miliard dolarů. V blízké budoucnosti plánuje další investice také Rusko. Šéf Gazpromu Alexandr Đukov koncem června 2010 oznámil, že společnost v horizontu 25 let plánuje utratit až 3 miliardy dolarů za ropná zařízení. V neposlední řadě hodlá do této oblasti investovat také Čína. Tyto snahy jsou samozřejmě v rozporu s plány západních společností, proto zde byl iniciován bizarní pokus o puč, který příhodně vedl Mark Thatcher, syn bývalé britské premiérky Margaret Thatcher. Jak vidno v jistých případech mají korporátní zájmy nadále přednost před lidskými právy.

DAN JAKUBEC



Přidejte se k Ne základnám

www.nezakladnam.cz info@nezakladnam.cz

"Věřil jsem, že Izraelci představují dobro a Palestinci zlo"

Rozhovor s významným izraelským novinářem, šéfredaktorem deníku Ha'aretz GIDEONEM LEVYM. Přímo v Izraeli mu otázky kladla JANA RIDVANOVÁ.

Odkud přišli Vaši rodiče do Izraele?

Oba moji rodiče byli uprchlíci. Před válkou utekli z Československa, takže většinu života prožili v Izraeli. Moje matka mluvila velice dobře česky. Otec studoval na právnické fakultě v Praze ale v němčině. I když většinu života otec prožil v Izraeli, tak tu nikdy nenašel pravý domov. Díky němu jsem pochopil, co to znamená cítit se jako uprchlík. Zpět domů se otec nikdy nepodíval, protože už tam nebylo nic, jak si to pamatoval. Díky rodičům jsem tedy pochopil bolest uprchlíků.

Když jste sloužil v izraelské armádě, věřil jste, že Izraelci mají větší oprávnění být v Palestině než Palestinci? O jakou šlo logiku?

Ano, v tomto období jsem byl jako každý průměrný Izraelec. Naprosto s vymytým mozkem. Věřil jsem, že Izraelci představují dobro a Palestinci zlo, že my máme všechna práva a Palestinci žádná. Byl jsem naprosto typickým produktem izraelského vzdělávacího systému a médií. Kdybych se dnes slyšel, jak jsem se tehdy vyjadřoval, asi bych se hodně styděl.

Jaké události změnily Váš přístup?

Byl to proces, který začal především tím, že jsem se stal novinářem cestujícím po okupovaných územích. Začal jsem tam jezdit pravidelně a pomalu jsem docházel k závěru, že zde je to největší drama, že zde musím být. Až díky tomu, čeho jsem tam byl roky svědkem, jsem radikálně změnil politické názory.

Na okupovaných územích jste pracoval 25 let. Jak se k Vám jako k izraelskému novináři chovali Palestinci? Ocitnul jste se někdy v ohro-

žení?

Jednou po mě stříleli, ale byla to izraelská armáda. Izraelské vojáky stříleli na naše auto, ale měli jsme štěstí, auto bylo neprůstřelné. Jinak bych tu dnes neseděl. Jsem si

kvapení, že někdo takový vůbec existuje, že je vyslechne Izraelec, který s nimi hovoří jako s lidskými bytostmi. Děti chtěly často vidět moje doklady, protože nevěřili, že jsem Žid. Nikdy před tím neviděly

co se tyto tragédie odehrály. A vždy jsem byl překvapen, jak vřele mě přijali.

V roce 2003 byla přejata izraelským buldozerem Rachel Corrie, aktivistka ISM (International Solidarity Movement) ze Spojených států, když se snažila zabránit demolici domu jedné palestinské rodiny. Ve stejném roce byl v Gaze izraelskou armádou zastřelen britský novinář James Miller. Jeho vražda je dokonce natočena v dokumentu s názvem „Death in Gaza“ (Smrt v Gaze). Další rok izraelský sniper IDF kulkou do hlavy zabil Toma Hurndalla, britského fotografa, který na sobě měl oranžovou vestu indikující, že je to novinář. Myslíte si, že to byl jakýsi vzkaz nezávislým novinářům a mezinárodním aktivistům, jejichž přítomnost na okupovaná území se Izraeli stále nedaří zamezit?

Nevím, jestli to byl vzkaz, ale vypovídá to o velice jasné atmosféře. A atmosféra je taková, že střílejí do kohokoli. Ať jde o Palestince, nebo mezinárodního aktivistu. V tom období tu byla naprostá anarchie v tom, na koho stříleli a proč stříleli. Sledoval jsem tyto tři případy velice pozorně, ale můžu se mýlit. Nicméně si myslím, že nešlo o záměr zabít aktivisty. Myslím, že jim nemohlo být více jedno, že zabíjejí mezinárodní aktivisty. Mezinárodní aktivisté jsou pro ně jako Palestinci. A my víme, že pro ně není nic lehčího a lacinějšího než zabít Palestince. Nezapomeňte, že ve všech těchto případech šlo o místní vojáky. Nebyli pod přímým velením shora. Neměli rozkazy střílet do mezinárodních aktivistů.

Ale co nedávné události na Flotile svobody, kde vojáci byli pod přímým velením



téměř jistý, že vojáci nevěděli, kdo v autě byl. Myslím, že po nás prostě stříleli, jako tehdy po všem co se hýbalo. Mimo této příhody jsem během těch 25 let mezi Palestinci nikdy nebyl v žádné nebezpečné situaci. Většina Palestinců nevěděla, kdo jsem. Nicméně vždy mi byli vděční z jednoho prostého důvodu, že jsem izraelský, židovský novinář, který si přišel vyslechnout jejich příběh. To byla vždy má tajná zbraň. Vždy byli tak pře-

Izraelce, který by s nimi hovořil způsobem, jakým mezi sebou hovoří civilizovaní lidé. Nikdy neviděly Izraelce beze zbraně nebo bez uniformy. A opravdu, během těch let jsem byl u rodin, které ztratily dítě jen den před tím, než jsem se s nimi setkal. Tyto rodiny prošly ohromnými tragédiemi. Rodiče byli poníženi, zmláceni, kořeny jejich olivových stromů byly vytrženy ze země, jejich domy zbourány. Vždy jsem přijel hned po té,

z nejvyšších míst a zabili 9 aktivistů? Lidé, co byli na palubě, navíc říkají, že komando po nich začalo střílet dříve, se spustilo na palubu. To by znamenalo, že komando mělo povoleno zabít aktivisty, ještě než šlo do akce.

Myslím si, že je velký rozdíl mezi tím, co se stalo aktivistům v Gaze a těmi, kteří byli na Flotile. Nemyslím si, že by se někdo v Izraeli opravdu na Flotilu připravoval. Kdyby opravdu chtěli zabít aktivisty, tak to mohli udělat mnohem jednodušeji. Myslím si, že šlo především o to, že jim bylo úplně jedno, kdo na lodi je. Šlo o typickou izraelskou aroganci. Prostě tam pošleme nějaké vojáky. Oni se o to postarají a unesou lodě do Ašdotu. Nemyslím, že plánovali zabít ty aktivisty. Doufám, že ne. Myslím si, že když se vojáci slani na palubu, tak byli překvapení odporem, který aktivisté vyvinuli. Legitimním odporem. Vojákům zřejmě došla trpělivost a začali do lidí střílet. Dokonce i do zad, jak víme z videa. To bylo hrozné, ale nemyslím si, že tam přišli již se záměrem střílet. To by byli lépe připravení.

Jak si tedy odůvodňujete fakt, že komando, které střílelo na Mavi Marmaře bylo vyzbrojeno ostrými náboji a ostatní komanda nikoli?

To nevím, neznám detaily. Jen vím, že věděli, že na Mavi Marmaře mělo být 600 pasažérů, to je velký rozdíl, než 20, 30 pasažérů. Ale opět, myslím si, že kdyby je chtěli dopředu zabít, tak přišli mnohem lépe vybavení. Co se stalo je pro ně nepříjemné. Ti vojáci byli poníženi, protože se nechali překvapit odporem, s kterým se na Marmaře setkali.

Právě v Izraeli začíná vyšetřování toho, co se na Flotile stalo. Proces přijeli sledovat dva zahraniční pozorovatele z Kanady a Irska. Jak hodnotíte proces vyšetřování?

Je to vtíp, naprostý vtíp.

Nikdo to nebere vážně. Jednomu vyšetřovateli je 93 let a druhému 86. Začítají tak vlekly, že nemám žádná očekávání. Já respektuji staré lidi, ale toto ukazuje na záměr celé té věci. Je to jen fraška pro Spojené státy, aby Izrael předvedl, že se tím zabývá. Ale já si myslím, že tato komise nedospěje ani k žádným závěrům. A na to Izraelci také spoléhají. Za pár měsíců, za půl roku bude další skandál a svět zapomene na ten předchozí.

Když mluvíme o vyšetřování akcí izraelské vlády a armády, jak byste komentoval odmítavou reakci Izraele ke zprávě OSN soudce Goldstonea?

tolerantní. Už nemá tolik trpělivosti s izraelským násilím a nebude ho akceptovat. To ale nestačí, protože jsou tu stále silné mocnosti, které Izrael podpoří. Především Spojené státy. Ale stejně si myslím, že jde o mezník, k čemuž přispěl hlavně soudce Goldstone.

Nicméně události na Mavi Marmaře, kde IDF zabila 9 civilistů, nenasvědčují zrovna tomu, že by byl Izrael opatrnější.

To je pravda, ale nemyslím, že by to tak plánovali.

Po uvedení izraelského filmu Valčík s Baširem, který sklil velkých úspěchů jako kritická sebereflexe izraelského vojáka, a který se snaží vyro-

Voják, ne ty opravdové oběti. Libanonci a Palestinci, kteří byli zabijeni po stovkách a tisících. To v tomto filmu nejsou oběti. Obětí je voják, který má noční můry. Plakání a zabíjení, zabíjení a plakání. Tento postoj už nemohu dále vystát. To už se raději budu vypořádávat s Izraelem, který rád zabíjí Araby a myslí si, že na to máme právo. Přístup typu „my máme všechny práva a nikdo nás nezastaví“, je ale spíš upřímný. Než to šílené pokrytectví pláče a zabíjení, zabíjení a omlouvání se. Zabíjí a cítí se morálně dobře, protože kvůli tomu zabíjení nemůže spát. Podívejte se, jde za psychiatrem. Tohle je opravdu neúnost. Já opravdu preferuji upřímnost pravičáků, než pokrytectví levičáků, kteří produkují filmy, jako Valčík s Baširem.

Jak byste popsal Netanyahuovu vizi Izraele?

Nemyslím si, že nějakou má. Neyslím si, že ví, co si přeje. Anikdo na pravici v Izraeli nemá žádnou vizi. To je součást problému. Protože kdyby měli nějakou vizi, i kdyby byla špatná, tak bych s nimi mohl argumentovat, ale oni nevědí, co chtějí. Chtějí všechno a čekají na zázrak. Všichni vědí, že Palestinci potřebují

stát. Ale přejí si, aby nějakým způsobem Palestinci prostě zmizeli, vytratili se. Ale to se nestane, tedy nemají odpověď na to, co bude. Může být dalších 40 let žít 3,5 milionu lidí bez základních občanských práv? Akceptuje to svět, je to akceptovatelné? Dalších 40 let okupace? A když ne, co je alternativa? Dva státy? Je příliš pozdě na dva státy. Kdo bude evakuovat 500 000 osadníků ze Západního břehu? Kdo to udělá? Já si myslím, že vláda myslí na druhý den, týden, měsíc. Nemohou vidět dál, protože se zasekli. Nemají reálnou odpověď na tuto otázku.

Takže si nemyslíte, že je nějaký rozdíl mezi představitelkou opozice Cipi Livniovou



nea zabývající se válečnými zločiny spáchanými během operace Lité olovo v Gaze?

Je to typická reakce někoho, kdo má hodně co skrývat. Je to reakce někoho, kdo se bojí svého kostlivce ve skříni a kdo se zabývá poslem a né poselstvím. Nikdo z nich Goldstoneovu zprávu ani nečetl. Prostě se postavili proti osobě soudce Goldstonea. Nicméně si myslím, že Goldstoneova zpráva bude mít na Izrael enormně pozitivní vliv. Příště snad budou opatrnější, protože za tuto zprávu zaplatí možná i na osobní úrovni. To bude trvat, ale myslím si, že po operaci Lité olovo se něco změnilo. Myslím, že postoj světa k Izraeli se dramaticky změnil, že svět je teď k Izraeli méně

nat s událostmi roku 1982, kdy izraelská armáda de facto pomáhala při masakru palestinských uprchlických táborů Sabra a Šatila v Libanonu, jste napsal článek s názvem „Valčík s Baširem je nic než šaráda“. V článku vyjadřujete názor, že autor by se za poselství filmu měl stydět.

Ano, ten film sám o sobě není tak důležitý, ale vyjadřuje charakter Izraele. Především liberálních Izraelců, kteří jsou na sebe morálně pyšní, protože nejsou pro okupaci, nejsou to přeci ti nacionalističtí pravičáci. Připadají si jako představitelé toho krásného Izraele. Jenže když se podíváte z blízka, tak jsou skoro stejní. A tento film je proto tak typický. Jde tu o jedinou oběť. Kdo je v tomto filmu oběť?

a současným premiérem Benjaminem Netanyahuem?

Ani kdybyste si vzala mikroskop z největším rozlišením, tak nenaleznete rozdíl mezi Livniovou, Netanyahuem, Barakem, Stranou práce, nebo Kadimou. Ano rétorika je jiná, temperament se liší. Livniová bude mluvit mírnějším jazykem, bude mluvit o mírovém procesu s Palestinci, ale povede ke stejnému konci. Bohužel tito politici ve skutečnosti příliš neliší. Proto je ůlně jedno, koho volíte. Je to jen dojem, že Netanyahu je nejhorší z nejhorších. Kdybychom měli Kadimu, nebo Šimona Perese, nebo Baraka, nebo buhví koho, tak by se věci změnily. Tito lidé byli u moci desítky let a neudělali vůbec nic.

Před několika měsíci jsme v Praze měli Normana Finkelsteina, který během jedné přednášky zmínil výrok Cipi Livniové, která po bombardování Gazy vystoupila v izraelské televizi na Kanálu 10 a hrdě prohlásila, že se izraelská armáda v Gaze chovala jako chuligáni. Víte o tom?

Nevím, ale je to možné. Byla tehdy ministryní zahraničí a ona osobně patřila k těm, kteří válku nechtěli zastavit.

Trochu mě překvapilo, že i velká část izraelské veřejnosti nechtěla ukončit bombardování civilního obyvatelstva v Gaze.

To jsou slabá slova. Byla

to velká většina Izraelců, kteří celou operaci podporovali od začátku až do konce a nechtěli ji zastavit. Proč také, zaplatili za to snad něco? V Tel Avivu se stále žije krásně.

Co myslíte, že by se muselo stát, aby se tato politika změnila?

Myslím, že něco velice základního. Něco, co bouhužel nevidím, že by se měnilo, protože je to v izraelské společnosti tak hluboce zakořeněno. Izraelci nevnímají Palestince jako rovnocenné lidské bytosti. A to platí pro pravici i levici. Část levice je stejně nacionalistická, jako pravice. Ve finále velice málo Izraelců vnímá Palestince jako rovnocenné lidi. To je základní problém. Pokud se toto nezmění, tak se nezmění nic. Kdyby se toto změnilo, tak vše bude mnohem jednodušší. Nezapomínejte, že teď vstupujeme do éry, kdy Palestinci s Izraelci vůbec nepřijdou do styku. V minulosti existovaly alespoň nějaké příležitosti k setkávání. Ale tomu je teď konec. Průměrný Palestinec nikdy neviděl jiné Izraelce než vojáky, kteří zmlátili a ponižili jeho rodiče. A průměrný Izraelce nikdy nepotkal Palestinec. Vidí jen teroristy, které mu ukazují v televizi.

Zaznamenal jste nějaké změny v zahraniční politice USA vůči Izraeli s novým prezidentem Obamou?

Změnila se atmosféra. Je

vidět osobní změna v Netanyahuovi, ne v Izraeli. Ale je to příliš málo a příliš pozdě. Až do teď se Obama dopustil všech možných chyb, kterých se dopustit mohl. Promrhal jeden a půl roku k ničemu. Spadnul do izraelské pastě, jednal několik měsíců o zmražení osad, jako kdyby to bylo něco naprosto zásadního. Co se týče Obamy, tak jsem ztratil většinu nadějí. Ale nechci ztratit veškeré naděje, možná se změní. Vím jistě, protože to sám řekl, že si uvědomuje, že udělal mnoho chyb. Ale obávám se, že jeho závěry budou opačné, než jaké by měly být. Myslím si, že se teď pokusí Izrael ještě více obejmout. A jestli to udělá, nic se nezmění.

Co byste odpověděl lidem, kteří věří, že být proti anti-semitismu znamená podporovat Izrael ve všech jeho krocích?

Měli bychom jasně rozlišovat mezi tím, co znamená být anti-semitou, anti-sionistou, nebo být kritický k politice Izraele. Myslím si, že pravý přítel Izraele je ten, který se nebojí odsoudit izraelskou okupaci. Myslím si, že opravdový přítel Izraele je ten, který ho kritizuje. Je to stejné, jako v osobních vztazích. Opravdový přítel je ten, který si dovolí vůči vám vyslovit kritiku. A proto jsem mnohem vděčnější těm, kteří Izrael kritizují, než těm, kteří ho ve všem automaticky a slepě podporují. Myslím, že těmto lidem na Izraeli nezáleží. Pro Izrael je velice jednoduché vysvětlit veškerou kritiku jako anti-semitismus.

V tomto případě totiž vina padá na celý svět, ale ne na Izrael. Izrael se takto zbavuje odpovědnosti a přenáší ji na okolní svět. Je to naprostá demagogie, protože celý svět, ten „anti-semitský“ svět, k Izraeli přistupoval úplně jinak během let vyjednávání v Oslu, kdy to alespoň vypadalo, že Izraeli šlo o mír. Kde byl tehdy anti-semitismus? Nebyl tu, ale netvrdím, že tu dnes není. Samozřejmě, že tu je, ale Izrael by ho měl přestat žít svojí politikou. Izrael by měl být dostatečně statečný a přímý. A připustit si, že tuto kritiku si zřejmě zaslouží. Izraelci si tuto kritiku zaslouží. A bohužel, je jí tolik. Izraelci by měli přestat obviňovat ostatní, protože jim vadí kritika jich samých. Svět má naprostě

právo Izrael kritizovat. Dokonce i po Holokaustu a všem, co se v Evropě stalo. Svět má právo kritizovat Izrael a Izrael má povinnost se řídit mezinárodním právem, zásadami a morálkou.

Ale to se neděje. Tento konflikt je nejdéle trvajícím konfliktem na agendě OSN. Znamená to tedy, že změna může přijít jedině ze shora od Spojených států, na nichž je izraelská okupace naprosto závislá?

Já vždy říkám, že den, kdy se americkým prezidentem stane někdo, kdo bude opravdu chtít izraelskou okupaci zastavit, tak okupace skončí. Ale nechci říci, že svět jsou jen Spojené státy. Celá věc má na Izrael akumulativní efekt. Izrael je více a více izolován a odsuzován Evropou a jinými. A ve finále to bude mít efekt. Ne hned, ne okamžitě, ale bude to mít efekt, protože tato doménka, že šest, nebo pět miliónů Izraelců má pravdu a šest biliónů lidí na planetě se mylí, je špatná. Tohle nemůže dlouho vydržet.

Můžete říci, co probíhalo v izraelské televizi během událostí na mírové Flotile mířící do Gazy?

Totální vymývání mozků. Jediné video, které Izraelcům bylo ukázáno, bylo video mluvčího izraelské armády. A tyto videa ukázala jen vojáky, kteří byli mláceni. Neukazovali, jak vojáci zastřelili 9 tureckých aktivistů. Co se stalo od začátku do konce, aby lidé pochopili kontext. Izraelská média to popisovala jako linčování, i když ani jeden z izraelských vojáků nebyl zabit. Bylo to popisováno velice zkresleně a hodně se přehánělo. Dokonce tvrdili, že tam byli teroristé z al-Kajdy a že aktivisté měli granáty. Což se samozřejmě ukázalo jako propagandistické lži. Vůbec nemluvili o tom, jakým způsobem byli turečtí aktivisté zastřeleni, že to bylo několik kulkami do zad. Izraelské televizi to trvalo týden, než nám řekla, kdo ti lidé, kteří byli popisováni jako teroristé, byli. Až poté jsme se dozvěděli, že šlo o tureckého novináře, šedesátiletého profesora. Byli to různí lidé, ale profil teroristy z al-Kajdy na ně opravdu neseděl. Když veřejnost krmíte takovými dezinformacemi, tak potom nemůžete čekat, že li-

Nová brožura:

Palestina

Tato brožura vznikla jak výsledek našeho dlouhodobého angažování se ve věci boje za svobodnou Palestinu. Má dvě části. První je text Anne Alexander Nová Intifáda: Izrael, imperialismus a palestinský odpor, který byl napsán po vypuknutí tzv. druhé Intifády na podzim roku 2000. Text slouží jako úvod do problematiky izraelsko-palestinského konfliktu a nenechává stranou ani mezinárodní kontext.

Druhou část brožury tvoří vybrané texty, které od vydání Nové Intifády vznikly a doplňují vývoj až po reakce na útok na Gazu na přelomu roku 2008 a 2009.



dé nebudou podporovat vládu a věří, že jejich armáda je ta nejmorálnější na světě. A že Turecko chce jen zničit Izrael. Průměrný Izraelec nemůže dojít k o moc jiným závěrům.

Turecký premiér Erdogan se nechal slyšet, že dalším tureckým lodím s humanitární pomocí pro Gazu poskytne vojenskou ochranu. Myslíte si, že diplomatický konflikt mezi Tureckem a Izraelem by mohl

přerůst ve válečný konflikt?

Ne, to si nemyslím. Erdogan zašel daleko, ale nemyslím si, že by zašel dál. Ale nejsem expert na Turecko, jen se domnívám, že Erdogan zná svoje hranice.

Izrael dlouhá léta podporuje turecké popírání arménské a kurdské genocidy. Můžete vysvětlit proč a mění se tento postoj?

Turecko na Izrael velmi

tlačilo ohledně popírání této genocidy. Šlo jim především o to, aby Izrael stejným způsobem ovlivnil i Spojené státy. Nidky jsem neporozuměl, proč je pro Turecko tak zásadní tuto genocidu popírat. Kdyby to přiznali, přijali odpovědnost a omluvli se, tak by to pro ně bylo mnohem produktivnější. Stalo se to přeci před 100 lety. Ale oni pokračují v politice popírání. V Izraeli se teď ozývají hlasy, které chtějí diskutovat o

arménském a kurdském holocaustu. Ještě k tomu nedošlo, ale jestli se tato krize bude prohlubovat a ona se prohlubuje, tak k tomu zřejmě dojde. Ale nemyslím si, že by to bylo nějak efektivní, protože by to bylo velice laciné. Proč by Izrael najednou po desetiletích zajímal Arméni, když je doteď nezajímal? To samé, co se týče Kurdů mimochodem. Izraelci už uveřejnili čísla Kurdů, kteří byli nedávno zabití.

Stávká v Hondě: obrat pro pracující v Číně

Stávká v Číně prokázala novou úroveň sebevědomí mezi pracujícími.

21. května vypochoďoval 1900 dělníků v továrně Honda ve Fošanu, poblíž Hongkongu, a vyžadovali vyšší mzdy. Během týdne dokázali zastavit všechny čtyři provozy napříč Čínou.

Stávkovali za mzdy vyšší o 40 procent, aby byly na stejné úrovni s ostatními továrnami Hondy. Většina se vrátila do práce poté, co Honda přistoupila na zvýšení o 24 procent.

Význam stávký je mnohem vyšší než to, o čem se bezprostředně jednalo. Poukazuje na rostoucí hněv a odhodlání mezi čínskými novými průmyslovými dělníky a na vývoj nezávislé organizace mezi stávkujícími.

Stávký jsou již nějaký čas v Číně v podstatě legální, ve smyslu že policie stávkující okamžitě nezavírá.

Ale jsou většinou defenzivní – proti útokům managementu nebo hrozným podmínkám. Honda byla ofenzivní stávkou. Měla specifické, jasné požadavky – paritu s ostatními továrnami a paritu mezi čínskými a japonskými pracujícími.

Měla organizované jádro, které přímo vyjednávalo s managementem, odděleně od státu provozovaných oficiálních „odborů“, které stávkující popsali jako „úplně neužitečné“.

Stávkující měli otevřeně stávkové hlídky a používali k organizaci online chatovací místnosti a mobilní telefon a obrátili tak technologii,

kterou vyrábějí, proti svým šéfům.

Ekonomický boom byl z velké části postaven na zádech desítek miliónů dělníků migrujících z rolnické Číny. Pracují mnoho hodin ve špatných podmínkách za

oslavu čínského Nového roku. Ale v roce 2006 se několik miliónů nevrátilo – a stovky továren se našly v situaci s nedostatkem zaměstnanců.

Jeden po druhé zvyšovaly lokální vlády minimální

továrny zvýšily mzdy, aby si dělníky udržely, ale pracovní doba a podmínky se nezlepšily.

To je explozivní směs. Pracující cítí, že podmínky se zlepšily v jejich prospěch, ale shledali obtížným kolektivně toho využít.

Před Hondou byla pozornost zaměřena na ohromnou továrnu Foxconn v Šenženu, která produkuje hightech součástky pro společnosti jako Apple a Panasonic.

Deset dělníků se tento rok zabilo. Další tucty se pokusily o sebevraždu.

Jeden dělník řekl časopisu Businessweek, že je jim zakázáno spolu na lince mluvit a je jim povoleno jen deset minut za každé dvě hodiny přestávky. Skrze sluchátka mu proniká neustálý zvuk a poškozuje jeho sluch.

V továrně s více než 300 tisíci zaměstnanci se musí často zdát organizování jako nezvládnutelný úkol.

To je důvod, proč je Honda tak důležitá. Ukazuje pozitivní alternativu, která může dosáhnout mnoha vítězství. Její lekce jsou jasné: organizace je možná, akce může zvítězit, manažeri nejsou všemocní.

Co provedli pracující v Hondě, mohou učinit tisíce dalších pracovišť. A když to dokázali v Číně, tak to dokážeme i zde.

**CHARLIE HORE,
PŘEKLAD ZE SOCIALIST WORKER
MARTIN ŠAFKEK**



malé peníze a vyrábějí nebo montují konzumní zboží k exportu na Západ.

Dvacet let žene chudoba a nedostatek perspektiv mladé muže a ženy z vesnic do pobřežních provincií mezi Šanghají a Hongkongem. Sídli zde skoro všichni čínský exportní průmysl.

Pracující v těchto továrnách jsou pravidelně mláceni, a často placeni pozdě nebo vůbec. Mnoho z nich odporuje, někdy divokými stávkami, ačkoli častěji prostě odchodem.

Ale zaměstnavatelé předpokládali, že chudoba na vesnici bude dále garantovat nekonečné zásoby vesničanů.

Každý rok jede několik miliónů migrantů domů na

mzdy, aby přitáhly pracující nazpátek. Ale každý, kdo chtěl migrovat, tak již učinil. Již čtvrtě čínských vesnic trž nemělo žádné „nadbytečné“ dělníky.

To dalo pracujícím přechodnou výhodu, do té doby, než Čínu zasáhla ke konci roku 2008 ekonomická krize. V některých oblastech byla zavřena třetina továren. 25 miliónů dělníků ztratilo svou práci.

Ekonomika se od té doby ozdravila, částečně díky velké vysoké úrovni státních výdajů, které jsou nyní rovnoměrněji šířeny naskrz zemí.

To znamená, že pracující mají širší výběr práce, jak v pobřežních provinciích, tak v oblastech, odkud přichází většina migrantů. Exportní

Marxismus a anarchismus

Autentický marxismus a anarchismus spolu v České republice v polistopadové době koexistují již prakticky dvacet let. Za tu dobu nebyla uveřejněna žádná kvalitní kritika anarchismu ze strany marxistů. Tuto mezeru chce zaplnit tento článek.

Moderní marxismus a anarchismus mají spolu mnoho společného. Takto například odmítají čeští anarchisté z počátku dvacátého století vlastnictví:

„Nejsme vlastenci! Styděli bychom se pohrávat si s pojmem, jehož činné realizování znamenalo a znamená pro nás násilí, loupež a vraždu na teréně bližního! Je třeba, aby všichni, kdož naslouchají varhanovému chorálu Svobody, prokleli už jednou frivolní notu písničky vlastenecké a rozešli se kázat nenávisť k vlasti.“[4]

Tohle by mohl podepsat každý marxista. Byl to ostatně Marx, který řekl: „proletář nemá vlast, jen své okovy“. Stejně tak se moderní marxisté a anarchisté shodují na odsuzování rasismu, bojují za rovnoprávnost žen, homosexuálů, vystupují proti rasismu a xenofobii, proti útlačování slabších národů silnějšími (např. v Palestině), proti válkám

velmocí, za zlepšení pracovních podmínek námezdně pracujících, proti ničení životního prostředí. Stejně tak najdeme u obou proudů kritiku kořene útlačování moderního kapitalismu, odcizení námezdně pracujících. Toto například píše anarchista Stirner:

„Připoutání lidí ke stroje práci se stává zároveň otroctvím. Když je tovární dělník po dvanácti a více hodinách práce na smrt unavený, pak je připraven o to, aby se stal člověkem.“[5]

Pasáž jako by vypadla z Marxových Ekonomicko-filosofických rukopisů, jež jsou však, nutno napsat, analýzou odcizení daleko hlubší, než kdy napsal jakýkoliv klasik anarchismu.

Spor mezi oběma proudy se vede o otázku státu, autority a demokracie.

Jedním z důvodů, proč je dnes zejména ve Východní

Evropě anarchismus populární, je jeho boj proti státu, a to zejména ve světle minulého stalinistického režimu s jeho všemocným utlačujícím státem, vůči němuž se chce každý rozumný levičák vymezit.

Původní kritika marxismu se tak stává zároveň kritikou minulého režimu, stalinismu. Dějiny jako by daly anarchismu za pravdu. Toto je například citát z devatenáctého

Marxismus a stát

V odsuzování státu jakožto nástroje útlačování se marxisté a anarchisté shodnou. Engels o tom říká toto: „Nyní se však rychlými kroky blížíme k takovému vývojovému stupni výroby, kdy nejenže existence těchto tříd přestala být nutností, ale naopak se stává přímou překážkou výroby. Třídy zaniknou právě tak ne-

žená kapitalistická třída bude mít vždy zájem o to, aby převrhla socialismus zpátky v kapitalismus a vyvlastněné produkční prostředky jí byly vráceny. Proto bude třeba proti bývalé kapitalistické třídě sebeobrana ze strany většiny společnosti, tj. pracující třídy.

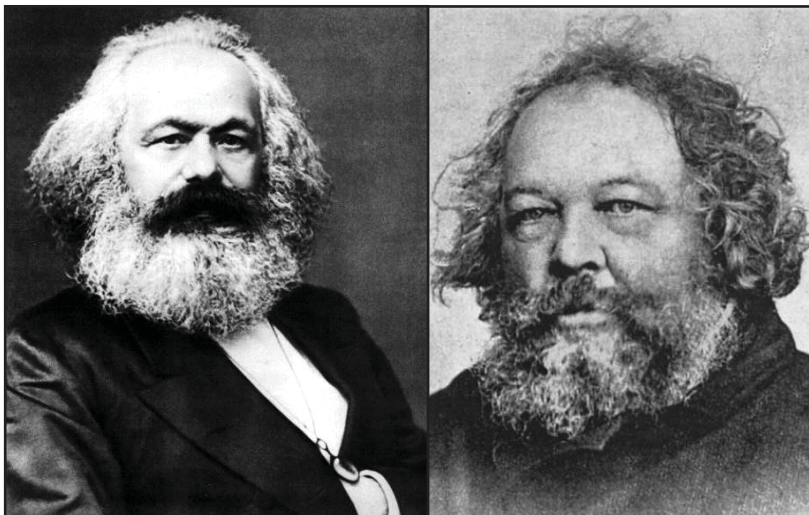
V socialistické revoluci je třeba kapitalistický stát rozbít. Je třeba zrušit byrokracii, stálovou armádu atd. Vzorem byla Pařížská komuna, o které Marx, byvše citován Leninem, tvrdí toto:

„Komuna se utvořila z členů městských rad zvolených v jednotlivých pařížských obvodech na základě všeobecného volebního práva. Byli odpovědní a kdykoliv sesaditelní. Většinu tvořili samozřejmě dělníci nebo uznávaní zástupci dělnické třídy...

...Policie, jež byla dosud nástrojem vlády ve státě, byla ihned zbavena všech svých politických funkcí a přeměněna v odpovědný

a kdykoliv sesaditelný orgán Komuny... Právě tak i úředníci ve všech ostatních sférách státní správy... Počínaje členy Komuny, shora až dolů, se veřejná služba musela vykonávat za dělnickou mzdu. Veškeré výsady a reprezentační příplatky vysokých státních úředníků zmizely zároveň s těmito úředníky... Po odstranění pravidelné armády a policie, těchto nástrojů fyzické moci staré vlády, se Komuna ihned postarala o to, aby zlomila i nástroj duchovní poroby – moc kněží. Soudní úředníci ztratili svou zdánlivou nezávislost... měli být veřejně voleni, odpovědní a sesaditelní.“[11]

Jaký kontrast tohoto radikálně demokratického programu Marxe a Lenina s minulým stalinistickým režimem s jeho všudypřítomnou policií, ohromnou byrokracií a nedemokratickým despotickým



století z pera anarchistického klasika Bakunina:

„Ve jménu svobody, kterou pokládáme za jediný základ a jediný tvůrčí princip každé organizace – ať už ekonomické nebo politické – budeme vždy protestovat proti všemu, co by v jakémkoliv podobě připomínalo státní komunismus či socialismus.“[6]

Odmítání státního socializmu je pak jednou z výtek, které předhazují anarchisté marxistům.

Nemají pravdu, a do značné míry se vlamují do otevřených dveří. K tomu, abychom to zahlédli, se však musíme zabývat marxistickou teorií státu.

Nemají pravdu, a do značné míry se vlamují do otevřených dveří. K tomu, abychom to zahlédli, se však musíme zabývat marxistickou teorií státu.

Nemají pravdu, a do značné míry se vlamují do otevřených dveří. K tomu, abychom to zahlédli, se však musíme zabývat marxistickou teorií státu.

vyhnutelně, jako v minulosti vznikly. S nimi nevyhnutelně zahyne i stát. Společnost, která zorganizuje výrobu novým způsobem, na základě svobodného a rovnoprávného sdružení výrobců, uloží celou státní mašinerii tam, kam potom bude patřit: do muzea starožitností vedle kololetu a bronzové sekery.“[8]

Toto říká o státu Lenin: „Podle Marxe je stát orgánem třídní nadvlády, orgánem pro utlačování jedné třídy druhou, pro vytvoření takového „pořádku“, který legalizuje a zakotvuje tento útlak a zmírňuje tak konflikt mezi třídami.“[9] A jinde: „Každý stát je zvláštní potlačovací mocí k potlačování porobené třídy. Proto je každý stát nesvobodný a nelidový.“[10]

Marxisté se však na rozdíl od anarchistů nedomnívají, že hned po revoluci bude možná úplně svobodná společnost pro každého. Pora-

kým státem!

Stát tedy podle marxistů nahradí komuny ozbrojené pracující třídy, které se ve směru k pracujícím organizují zdola a co nejvíce demokraticky, ve směru ke zbytku kapitalistické třídy jsou však utlačovatelské ve smyslu, že jim nedovolí realizovat vlastní vůli zpětného převzetí produkčních prostředků. Tuto sebeorganizaci dělníků těsně po revoluci lze nazývat státem, ale jen ve velmi oslabeném smyslu slova, s velikou licencí. Lenin používá termín „polostát“, jinde „něčím“, co už vlastně státem není“ [12]. I tento útvar pak podle Lenina po revoluci postupně odumírá, tak jak se v průběhu rozkvětu socialismu ztrácí potřeba potomků vládnoucích tříd zvrátit stav věcí zpět:

„Za prvé. Hned na počátku této úvahy Engels říká, že jakmile proletariát uchopí státní moc, „zruší tím stát jakožto stát“. Co to znamená, o tom „nebývá zvykem“ přemýšlet. Obvykle se to buď úplně ignoruje, nebo se to pokládá za jakousi Engelsonu „hegelovskou slabůstku“. Ve skutečnosti jsou však v těchto slovech stručně vyjádřeny zkušenosti z jedné z největších proletářských revolucí, zkušenosti z Pařížské komuny z roku 1871, ale o tom podrobněji pojednáme až na příslušném místě. Ve skutečnosti tu Engels mluví o „zrušení“ buržoazního státu proletářskou revolucí, kdežto slova o odumírání se týkají zbytku proletářské státní organizace po socialistické revoluci. Buržoazní stát podle Engelse „neodumírá“, ale proletariát jej „zruší“ revolucí. Teprve po této revoluci proletářský stát či polostát odumírá.“ [13]

Trockista Ian Birchall poznamenává, že kniha „Stát a revoluce“, ve které revolucionář Lenin rozebírá otázku vztahu marxistů ke státu, byla přijata mnohem lépe dobovými anarchisty než ortodoxními marxisty. Cituje Alfreda Rosmera, který popisuje přijetí knihy ve Francii:

„Lenin, marxista a sociální demokrat, byl pojímán teoretiky socialistických stran, které se hlásily k marxismu, jakožto vyděděnec. „To není marxistické“, ječeli, „je to směs anarchismu a blanquismu“... Na druhou stranu, po

revolucionáře situované mimo mainstream ortodoxního marxismu, pro syndikalisty a anarchisty, byl tento blanquismus příjemným objevem. Nikdy takový jazyk od marxistů, které znali, neslyšeli. Četli a znovu četli tuto interpretaci Marxe, která pro ně byla docela neznámá.“ [14]

Marxismus a autorita

Antiautoritářství je základním pojmem, kterým se definuje každý anarchist. Tyto slova jsou tak skoro synonymy. Anarchistický časopis Omladina pak definoval autoritu takto: „Autorita je mocí a souhrnem prostředků, sloužících k donucování někoho k činům, jež dle vůle jiného konat má. Mít moc jest tudíž

Připomíná mi to vypravování o anarchitech a bolševicích – „Mnoho na svou dobu uměli a taky dokázali.“
Egon Bondy, Cybercomics [1]

„Jeho anarchismus byl vyjádřením, ačkoliv teoreticky nesprávného, skutečně proletářského pobouření ohledně podlosti kapitalistického světa a podlosti těch socialistů a syndikalistů, kteří se před tímto světem plazili po kolenou“
Lev Trockij nad rakví známého anarchisty [2]

„Veďme dobrou a čestnou polemiku.“
Anarchista Proudhon v dopise Marxovi [3]

nutnou součástí autority. A tato moc je možnost vnutit někomu svou vůli násilím. A stát je takovou institucí násilí par excellence.“ [15]

Engels píše o autoritě v dopisu Paulu Lafarguovi:

„Jakmile něco bakuninistům něco znelíbí, řeknou: to je autoritářské a tak si představují, že to navždy prokleli. Pokud by byli dělníky místo buržoy, novináři, atd., nebo pokud by věnovali trochu studia ekonomickým otázkám a podmínkám v moderním průmyslu, věděli by, že není možná žádná společná akce jakéhokoli druhu bez uložení nějaké vnější vůle, tj. autority.“ [16]

V jiném dopise Engels poznamenává, že antiautoritářství je vlastně koncept antidemokratický:

„V této společnosti [tj. v bakuninistické ideální budoucí společnosti] nebude žádná autorita, protože autorita = stát = absolutní zlo. (Jak navrhuji tyto lidi provozovat továrnu, železnici nebo věst loď bez vůle, jež v poslední

instanci rozhodne, bez managementu jednotlivce, nám ovšem neříkají.) Autorita většiny nad menšinou také mizí.“ [17]

Engels pokračuje: „Každý jednotlivec a každá společnost je autonomní; ale jak je možná společnost dokonce dvou lidí, pokud se každý nevzdá určitého množství autonomie, Bakunin mlčí.“ [18]

Hal Draper poznamenává: „Všude v moderní společnosti, kombinovaná akce má tendenci vytlačovat „nezávislou akci jednotlivců“, a to implikuje organizaci. Nyní, jak je možná organizace bez autority? Zmizí autorita v sociální revoluci, nebo pouze změni svou formu? Dobře, v produkci operace (řekněme) stroje na bavlnu nařizuje jistě

psal:

„Věřím, že pojmy „autority“ a centralizace jsou velmi zneužívány. Neznám nic více autoritářského než revoluci, a když je jedna vůle vnucována druhým bombami a kulkami, jako v každé revoluci, zdá se mi že je uskutečňován čin autority. Byl to nedostatek centralizace a autority, jež stál Pařížskou komunu její život.“ [21]

Abychom uzavřeli, pro anarchisty je konečným cílem zrušení autority, pro marxisty demokratizace politické autority, a vskutku veškeré autority.

Červená a černá

Michael Bakunin, podle Václava Tomka a Ondřeje Slačka „jedna z nejvýznamnějších osobností evropského revolučního a anarchického hnutí“ [22], která „náleží mezi zakladatelské osobnosti anarchistického hnutí – a to především jako teoretizující organizátor a praktik“ [23], dle těchto autorů „udělal v dosavadních koncepcích tlustou dělicí čáru mezi autoritářskými a antiautoritářskými snahami.“ [24] Podívejme se na jeho koncepci revoluce:

„Ve své představě o přípravě revoluce počítal Bakunin s organizací tajných skupin s přísnou vnitřní hierarchií, zvláště pro městské obyvatelstvo, zvláště pro venkovské a zvláště pro mládež. Řídící centrum mělo být pětičlenné, měl v něm být Arnold, Bakunin a tři volení členové.“ [25]

Hal Draper věnuje těmto Bakuninovým nedemokratickým koncepcím a jeho nedemokratickému vystupování uvnitř První internacionály několik stran ve své knize. Bylo by však chybné na základě těchto koncepcí odsuzovat celou osobnost Bakunina jakožto reakční. Snažme se navazovat na to, co je anarchismu dobré a hledejme průsečíky. Vždyť slabin Bakuninovy koncepce jsou si vědomi i současní anarchisté. Tomek a Slaček píší: „Peter Marshall poukazuje na Bakuninův význačný příspěvek k anarchickému myšlení a strategii, na jeho výstižnou kritiku utlačovatelské povahy v státu, na nebezpečí revoluční vlády, ale i na Bakuninovu rozpornost v jeho

snaze dosáhnout v tajném společenství libertariánských výsledků v podstatě autoritářskými prostředky.“[26]

Moderní anarchismus se „pročistil“, na základě několika desítek let svého vývoje v antikapitalistickém hnutí opravil mnohé své slabiny a dokonce převzal některé z prvků marxismu, zejména co se týče Marxova citátu „sebeemancipace pracujících musí být aktem těchto pracujících samotných.“ Mnohé z kritiky vůči anarchismu, která byla výše zmíněna, tak musí být brána s licencí či selektivně. Například trockista Leo Zeilig píše v recenzi knihy anarchistů Michala Schmidta a Luciena van der Walta „Black Flame: The Revolutionary Class Politics of Anarchism and Syndicalism“: „Schmidt a van der Walt také rozptylují mnohá klíše ohledně anarchismu. Anarchisté neodmítají všechny pojmy hierarchické moci, ale rozeznávají „legitimní donucovací moc, odvozenou z kolektivního a demokratického rozhodování“.“[27] Jak píše trockista Ian Birchall, „linie mezi anarchismem a marxismem je často rozostřená.“[28]

tlustá čára mezi „autoritářskými a antiautoritářskými snahami“ (lépe: demokratickými a nedemokratickými snahami) tak rozhodně nevede mezi marxismem a anarchismem, ale mezi těmito dvěma proudy a stalinismem.

I co se týče praktického vývoje marxismu a anarchismu, můžeme vidět zmíněné „rozostření“. Marxisté stáli na jedné straně barikády v mnoha stávkách a antikapitalistických revoltách. Nejznámějším příkladem je asi boj marxistické POUM a anarchistické CNT proti fašistům a stalinistům ve Španělsku 1936, jak barvitě popisuje antistalinský socialista George Orwell ve své knize „Hold Katalánsku“.

Ale ani největší kámen sváru mezi marxisty a anarchisty, Ruská revoluce 1917, nemůže být pojímána tak jednoznačně rozdělujícím způsobem, jak byla předkládána

českými anarchisty v posledních dvaceti letech. V tomto článku není prostor rozebrat symbol tohoto rozdělení, krondštadtské povstání, tak jen tezevitě: Trockij popsal v srpnu 1940 (ten samý měsíc kdy zemřel rukou stalinistického agenta) potlačení tohoto povstání jako „tragickou nutnost“[29]. Pokud někdo něco pokládá za tragédii, rozhodně to není něco, co by si psal na prapory jako svůj program pro budoucnost. Ostatně, trockisty je pokládána za tragédii celá Ruská revoluce, jejíž celá historie je historií degenerace původního emancipačního projektu, jež by se dal shrnout pod Leninovo „všechnu moc sově - tům“, tj.

spon -
tánně

vzniklým dělnickým radám, tragické degenerace, kdy pod vlivem objektivních podmínek (deklasace dělnické třídy, hospodářský kolaps, intervence, izolace Ruské revoluce) bylo stále více ustupováno od původního radikálně demokratického programu. Čertovo kopýtko je však v zaměňování historického procesu degenerace za tento program.

Proto ani zde není možno klást ostrou dělící linii mezi marxisty a anarchisty. Alfred Rosmer, francouzský syndikalista, píše:

„Mladému španělskému soudruhovi, který, chtěje dokázat svou komunistickou ortodoxii, proklamoval: „bojujeme nelítostný boj proti anarchistům“, Bucharin ostře odpovídal: „Co myslíte bojem proti anarchistům? Od Října existovali nějakí anarchisté,

kteří přistoupili k diktatuře proletariátu. Další se k nám přiblížili a pracují v sovětech a ekonomických institucích. To není otázka „boje“ s nimi, ale upřímná a srdečná diskuse, abychom viděli, zda můžeme společně pracovat, a opuštění tohoto pokusu pouze pokud vidíme nepřekonatelnou překážku.“[30]

Jeden z těchto anarchistů, kteří bojovali na straně bolševiků, Victor Serge (přesto, že se jedná z jednoho nejvýraznějších anarchistů v historii, mu ve své ob-
jemné knize nevěnují Tomek se Slačálkem ani řádku), vyznává: „Lenin byl velice úzkostlivý, aby měl na své straně nej-
lepší z anarchistů.“[31]

I a n

Birchall popisuje, jak „Lenin si našel čas v po-revolučním období, aby diskutoval s takovými anarchisty jako Alexandrem Berkmanem, Emou Goldmanovou a Nestorem Machnem. Ve svých pamětech Machno popisuje velice smířlivého Lenina, hodlajícího přiznat, že chybí.“[32]

Serge nám říká, kterak: „Trockij, o mnoho později (v roce 1938, myslím), líčil, že Lenin a on přemýšleli o uznání autonomního regionu pro anarchistické rolníky na Ukrajině, jejichž vojenským vůdcem byl Machno. Tato dohoda byla zároveň spravedlivá a diplomatická, a snad výhled tak šlechetný, že by to uchránilo revoluci od tragédie, ke které směřovala.“[33]

Tomek se Slačálkem líčí, kterak bylo anarchistům umožněno založit v Moskvě muzeum anarchisty Kropotkina, které vzniklo v roce 1923.

[34]

Leo Zeilig se zmiňuje o osudu Williama Haywooda, známého amerického syndikalisty a bojovníka radikálních amerických odborů Industrial Workers of the World, který v roce 1921 utekl do Ruska a pomáhal organizovat oficiální experiment samosprávy na Urale a Sibiři, nazvaný Autonomní průmyslová kolonie. Haywood zemřel v roce 1928, v roce, kdy Stalin kolonii zavřel.[35]

MARTIN SAFFEK

Odkazy:

- [1] Egon Bondy, Cybercomics, s. 84
- [2] In Paul Blackledge, Marxism and Anarchism, International Socialism č. 125
- [3] In Ondřej Slačálek, Václav Tomek, Anarchismus: Svoboda proti moci, s.85
- [4] Tamtéž, s. 287
- [5] Tamtéž, s. 67
- [6] Tamtéž, s. 147
- [7] Tamtéž, s. 148
- [8] In Lenin, Stát a revoluce, s. 47
- [9] Tamtéž, s. 37
- [10] Tamtéž, s. 51
- [11] Tamtéž, s. 73
- [12] Tamtéž, s. 73
- [13] Tamtéž, s. 50
- [14] In Ian Birchall, Another Side of Anarchism, International Socialism č. 127, s. 179
- [15] Citováno z knihy Václava Tomka a Ondřeje Slačálka Anarchismus: Svoboda proti moci, s. 285
- [16] Citováno z knihy Hala Drapera Karl Marx's Theory of Revolution, díl IV, s. 136
- [17] Tamtéž, s. 137
- [18] Tamtéž
- [19] Tamtéž, s. 138
- [20] Tamtéž, s. 139
- [21] Tamtéž, s. 142
- [22] Václav Tomek, Ondřej Slačálek, Anarchismus: Svoboda proti moci, s. 135
- [23] Tamtéž, s. 162
- [24] Tamtéž, s. 147
- [25] Tamtéž, s. 142
- [26] Tamtéž, s. 164
- [27] Leo Zeilig, Contesting the Revolutionary Tradition, International Socialism č. 127, s. 220
- [28] Ian Birchall, Another Side of Anarchism, International Socialism č. 127, s. 177
- [29] Abbie Bakan, Kronstadt: A Tragic Necessity <http://www.marxisme.dk/arkiv/bakan/90-krons.htm>
- [30] Tamtéž, s. 177
- [31] Tamtéž
- [32] Tamtéž, s. 179
- [33] Tamtéž
- [34] Václav Tomek, Ondřej Slačálek, Anarchismus: Svoboda proti moci, s. 230
- [35] Leo Zeilig, Contesting the Revolutionary Tradition, International Socialism č. 127, s. 221

Přidejte se k Přátelům Palestiny

www.pratelepalastiny.cz

info@pratelepalastiny.cz

Odražená permanentní revoluce v Africe

Na počátku 20. století tu vedle sebe existovaly vyspělé země – evropské mocnosti, USA aj. - a zaostalé feudální či polofeudální země – Rusko, Čína, Indie apod. Marxisté v té době obvykle předpokládali, že v zemích, které jsou svou povahou převážně feudální, musí napřed proběhnout buržoasní revoluce vedená buržoasií a teprve po rozvinutí kapitalismu může proběhnout socialistická revoluce vedená dělnickou třídou. Těmito fázemi vývoje pak musí nevyhnutelně projít společnost v každé zemi. Tento názor sdílela rovněž většina ruských menševiků.

Problém však byl v tom, že např. v Rusku se dělnické hnutí vyvíjelo velmi rychle. Nastal tedy zjevný paradox: země, která má jedno z nejvyspělejších dělnických hnutí na světě, zatím není na socialistickou revoluci dostatečně vyzrálá. Tento rozpor se snažil vyřešit už Lenin. Lenin a bolševici se s menševiky shodovali v tom, že v Rusku musí proběhnout napřed buržoasní revoluce a teprve poté socialistická revoluce. Avšak Lenin na rozdíl od menševiků tvrdil, že ruská buržoasie (a buržoasie v zaostalých zemích vůbec), která vznikla z milosti feudálů, není nikterak revoluční - na rozdíl např. od francouzské buržoasie před Francouzskou revolucí. Z toho tedy vyplývá, že hybnou silou celé revoluce bude již dělnická třída, která si vybojuje práva jako všeobecné a rovné hlasovací právo, agrární reformu, vyvlastnění statkářů, sekularizaci státu a odstranění všech feudálních přežitků – čili výdobytky, za které tradičně bojovala buržoasie. Tato revoluce, přestože je vedená dělnickou třídou, však nepřekročí rámec buržoasní revoluce.

Ještě trochu jinak to ale viděl Trotskij. Ten totiž přišel s myšlenkou, že o vyzrálosti společnosti na revoluční přeměnu nerozhoduje ani tak ekonomická vyspělost v jednotlivých zemích, ale především ekonomická vyspělost globální ekonomiky. Ekonomiky jednotlivých zemí jsou totiž propojeny v jednu globální ekonomiku, a tím také dělnická třída jedné země, přestože zde může tvořit jen drobnou menšinu společnosti, je součástí globální dělnické třídy. Dělnická třída, jež je vůdcem všeho utlačovaného lidu, tak

vede revoluční boj, ve kterém může porazit jak feudalismus, tak kapitalismus a přejít rovnou k socialismu.

Tato teorie se nazývá teorií permanentní revoluce. Pojem permanentní revoluce má dva hlavní významy:

1. Vítězství dělnické třídy v jedné zemi či v jednom regionu není konečné, dokud se revoluce nerozšíří do většiny zemí světa. Revoluce tak stále pokračuje tím, že se šíří do dalších a dalších regionů.

2. Dělnická třída v zaostalých zemích bojuje za demokratické výdobytky a zároveň již i za socialismus. Demokratické revoluce tak plynule přerůstá v socialistickou.

Tuto teorii skvěle potvrzuji revoluce v Rusku roku 1905 a 1917 a také revoluce v Číně v letech 1925 – 27 (zde však v záporném smyslu).

Avšak na příkladu revoluce v Číně r. 1948 či revoluce na Kubě 1959 vidíme, že v řadě zaostalých zemí sice buržoasie skutečně nebyla revoluční, ale na druhou stranu nebyla revoluční ani dělnická třída. To bylo způsobeno různými faktory. Dělnická třída byla mladá a politicky nezkušená a mnoho dělníků, kteří se teprve nedávno zrekutovali z rolníků, ještě nemělo žádné dělnické vědomí (dělníci doufali, že se zase brzy vrátí na venkov). Snad nejdůležitějším faktorem však bylo to, že dělnické hnutí bylo většinou paralyzováno stalinisty.

V takovémto případě se úlohy revolučního vůdce chopí jiná společenská třída či vrstva – např. inteligence či maloburžoasie. Ta je schopna dovést revoluční boj do vítězného konce a sama sebe poté přeměňuje v novou třídu. Inteligence je schopna hrát tuto úlohu proto, že je organizová-

na ve studentských spolcích, klubech, různých sdruženích apod. napříč celou zemí.

Je tudíž nutné si uvědomit, že revoluční povaha dělnické třídy není zdaleka tak automatickým jevem, jak se dříve často předpokládalo, ale že závisí na mnoha náhodných faktorech. Dalo by se to říci i takto: v případě, že situace ve společnosti je nanejvýš zralá na změnu a třída, která tuto změnu tradičně prováděla, je pasivní, objevuje se na scéně jiná skupina lidí, která onu původní třídu nahrazuje. Režim, který tato třída vytvoří, se však od socialismu ostře odlišuje, i když lze najít i určité shodné prvky. Vyznačuje se obvykle jen malou mírou demokracie a velkou podporou ekonomickému rozvoji. Tímto režimem bývá obvykle státní kapitalismus.

Tato teorie se nazývá teorií odražené permanentní revoluce a typickým příkladem, který tuto teorii potvrzuje, jsou národně osvobozené revoluce v Africe.

Afrika – studenti a inteligence

Dělnická třída stála u zrodu národně osvobozeného hnutí. Velmi významná byla např. historicky první generální stávka v Nigérii roku 1945, která na šest týdnů paralyzovala koloniální stát a vedla k období dělnického nacionalismu, které přetrvávalo po zbytek desetiletí. Nebo velká stávka železničářů v Senegalu roku 1947 byla jedním z hlavních faktorů, které stály u zrodu národního hnutí ve francouzské západní Africe. Dělnická třída však kvůli svému mládí a nezkušenosti, a také kvůli nedostatku zkušených vůdců dělnického hnutí, nebyla schopna dovést boj až

do konce.

Koloniální vláda využívala početnou domácí byrokracii a inteligenci, která se starala především o administrativní záležitosti. Ve 40. letech byla tato vrstva tvořena vyššími úředníky, učiteli, ošetřovateli, studenty a duchovenstvem. Tato vrstva tvořila jakýsi nárazník mezi koloniálním státem a obyčejnými lidmi. V 50. letech se v této vrstvě (početně velmi malé) vytváří ucelená společenská a politická identita.

Tato vrstva si vesměs přála porážku koloniálních mocností a nezávislost, zároveň však rozhodně chtěla zachovat všechny mocenské struktury státu. V zemích jako Kongo, Guinea apod. vzniklo ozbrojené národní hnutí, které se zrodilo ve studentském prostředí.

Důležitou roli zde také hrálo to, že mnoho afrických studentů ve 30. a 40. letech studovalo na amerických, britských a francouzských univerzitách, kde se podíleli na politické činnosti levicových studentských skupin. Jako veliký vzor se jevil SSSR, který ještě nedávno patřil spíše mezi koloniální země a nyní je z něho průmyslová velmoc. Socialismus zde byl od počátku chápán jako státní ideologie.

Skutečnost, že zde neexistovala téměř žádná – ani ta ustrašená – buržoasie, ještě zvýšila význam centralizovaného boje inteligence.

Kongo

Jednou z takových afrických zemí bylo Kongo. Zatímco konžská buržoasie měla zanedbatelnou sílu, rostla zde třída mladých duchovních, vysokých státních úředníků a studentů. Konžská inteligence, obeznámena s Evropou

– tzv. évolués – se stala organizovanou silou v Kongu. Rozvoj konžské inteligence byl problematický, neboť vláda systematicky diskriminovala domácí obyvatelstvo a zabraňovala mu v přístupu na university a tím i v kariérním postupu. Roku 1956 – čtyři roky před získáním nezávislosti – zde však již bylo asi 313 spřátelených sdružení, klubů a společností, dohromady s asi 15 000 členy. Ti pocházeli z évolués. V těchto organizacích se zrodila národní politika Konga. Boj évolués za

nezávislost byl vlastně kontinuálním pokračováním jejich boje proti rasismu a za rovné příležitosti v koloniální ekonomice a politice.

Koncem 50. let mohutně narůstala podpora hnutí Patrice Lumumby – národní hnutí (MNC). MNC se stalo hlasem utlačovaného lidu, požadujícího svobodu a nezávislost. Lumumba sám popsal dialektický vztah mezi radikálním lidem a umírněným vedením, kdy je vedení hnutí pod tlakem lidu nuceno dělat radikálnější politiku, než by děla-

lo samo od sebe. Tento tlak zdola je naprosto žádoucí a je podmínkou úspěchu lidové revoluce.

Navzdory Lumumbově radikalismu však bylo hnutí organizováno a pevně kontrolováno évolués. Do velké revoluční bouře v lednu 1959 se poprvé zapojili širší a mnohem radikálnější vrstvy lidu (především rolníci, ale i dělníci), které určovali povahu boje za nezávislost.

Évolués však bohužel nebyli vytlačena ze svých vedoucích funkcí v hnutí. Na

rozdíl od lidových mas si nepřáli široké znárodnění belgického průmyslu, neboť v belgických vlastních viděla prostředníky k vyjednávání s velmocemi a k přilákání cizích investic. Výsledkem toho bylo, že Lumumba byl roku 1961 za podpory belgické vlády, USA i OSN zavražděn a jeho příznivci začali být pronásledováni. Jejich odpor byl po čtyřech letech zlomen. Moci se poté chopil generál Joseph Mobutu, jehož armáda byla financována USA.

VÍTĚZSLAV LAMAČ

Státní kapitalismus v Rusku:

Daň z obrátu

Přetiskujeme další kapitolu z analýzy minulého režimu, kterou vypracoval Tony Cliff ve své knize **Státní kapitalismus v Rusku**.

Od roku 1930 pochází hlavní část kapitálových investic a výdajů na obranu z daně z obrátu. Jak

vysledovat úzkou souvislost mezi rostoucími investicemi a výdaji na obranu na jedné straně a zvětšujícími se

v roce 1932 něco přes 17 miliard. Výdaje na obranu a na financování národního hospodářství udávali

80 a 75, v roce 1939 ... 91 a 100; v roce 1940 ... 106 a 113; a v roce 1941 se odhadují na 124 a 144 miliard (rozšiřující

Tab č.1

1931	46.2%	1932	51.5%	1933	58.2%	1934	64.3%
1935	69.5%	1936	69.7%	1937	69.4%	1938	63.1%
1939	62.1%	1940	58.7%	1942	44.8%	1944	35.3%
1945	40.8%	1946	58.7%	1947	62.1%	1948	60.6%
1949	58.8%	1950	55.9%	1951	57.8%		

píše M. Dobb: "Jak by se dalo očekávat, můžeme za poslední desetiletí

příjmy z daně z obrátu na straně druhé. Jak jsme viděli, byly příjmy z této daně

dohromady 25 miliard. V roce 1934 byly již tyto hodnoty 37 a 37 miliard; v roce 1938 ...

se mezera v tomto roce byla pravděpodobně pokryta zvýšením daně ze zisku)"

Tab č.2

<i>Komisariát</i>	Procento celkového hrubého výstupu	Procento příjmu z daně
Ropný průmysl	3.1	8.0
Masný a mlékařský průmysl	4.5	7.3
Potravinářský průmysl	11.7	29.7
Textilní průmysl	10.2	13.0
Lehký průmysl	7.9	2.6
Zemědělské potřeby	2.5	34.4
Ostatní komisariáty (hlavně pro těžký průmysl)	60.1	5.0

(viz tab č.1).

Daň z obratu je nej důležitějším zdrojem ruských státních příjmů. Vzhledem k celkovým vládním příjmům (mimo úvěry) to dělá [Daň z obratu je podobná britské dani z nákupu. Ta je uvalována na různé druhy zboží - často na povinné vládní dodávky zemědělských výrobků od rolníků. Daň je zahrnuta v ceně zboží a zaplatí ji tedy spotřebitel. Daň je uvalena téměř výhradně na zemědělské produkty a na spotřební zboží. To je vidět z následující tabulky, která ukazuje podíly produkce různých odvětví na celkovou produkci a podíly vládních příjmů z daně z obratu (rok 1939, tab č.2).

Z toho je patrné, že v roce 1939 pocházelo téměř 90 procent příjmů této daně z daní uvalených na potraviny a spotřební zboží.

Musíme si však uvědomit, že daň z obratu není pouze připočtena k prodejní ceně, nýbrž vyjadřuje podíl velikosti daně k ceně výrobku. Například 50-ti procentní daň z obratu zvyšuje ve skutečnosti cenu tohoto zboží o 100 procent, 75 procentní daň zvyšuje cenu o 300 procent a 90-ti procentní daň má za následek desetinásobný nárůst skutečné ceny. To je třeba mít na paměti při posuzování následujících údajů, týkajících se sazeb daní z obratu (tab č.3):

Zpětný vliv této daně dobře ilustruje tento fakt: zatímco některé produkty jsou zdaněny jen lehce - automobily (jen 2 procenta),

rozhlasové přijímače (25 procent) a kaviár (40

zajišťoval, že růst cen se bude soustředit na luxusní

"Vyšší sazby daně se uvalují na luxusní zboží, což z nich činí obzvláště vzácné statky. Obecný účinek rozdílných sazeb je ten, že vytváří cenovou strukturu, která diskriminuje nedůležité produkty (a tím činí skutečné rozdíly v příjmech menší, než by se zdálo z porovnání nominálních příjmů)."

Chceme-li odhadnout skutečnou zátěž, kterou na spotřebitele daň uvaluje, musíme zkoumat současně celkovou částku daně z obratu a odpovídající čistý maloobchodní obrát (tab č.4) :

Daň z obratu, jakožto nepřímá progresivní daň, naprosto odporuje původnímu programu Bolševické strany. Dokonce i Minimální program bolševiků, což je program, který by mohl být realizován i v rámci kapitalismu, volal po "zrušení všech nepřímých daní a zavedení progresivní daně z příjmů a dědictví." Jedenáctý sjezd (1922) deklaroval, že: "Daňová politika musí směřovat k regulaci procesu hromadění zdrojů, a to prostřednictvím přímého zdanění majetku, příjmů, atd. Daňová politika je hlavním nástrojem revoluční politiky proletariátu v přechodném období."

Aby vyřešili rozpory mezi poučkami a praxí, přestaly vládní orgány nazývat daň z obratu daní. Jasny poukázal na to, že knihy vydané roku 1935 uvádějí daň z obratu mezi daněmi, ale v týchž knihách dalšího vydání je daň z obratu vyřazena z položky "příjmy z daní". Tato změna terminologie

Tab č. 3

Zboží	Sazba %	Datum účinnosti
Obilí, Ukrajina (rubl na metrický cent):		
Pšenice, měkká	73.00	1. duben 1940
Pšenice, tvrdá	74.00	
Žito	60.00	
Ječmen	46.00	
Oves	25.00	
Pohanka	289.50	
Brambory (procento maloobchodní ceny):		
Maso (procento maloobchodní ceny):		
Hovězí	67-71	24. leden 1940
Telecí, vepřové, skopové	62-67	
Drůbež	20-43	
Klobása, párky, uzené maso	50-69	
Ryby (procento maloobchodní ceny):		
Ryby, kromě sledů	39-53	10. duben 1940
Sledě, Kaspické moře	35-50	
Kaviár	40	
Rybí konzervy, podle druhu	5-50	
Sůl (procento velkoobchodní ceny):		
Ve velkém	70-80	1. květen 1940
Zabalené v malém balení	35-42	
Nápoje (procento maloobchodní ceny):		
Vodka	84	1. květen 1940
Ostatní likéry	55-78	
Nealkoholické nápoje		
20	10. duben 1940	
Tabák (procento maloobchodní ceny):		
Cigarety	75-88	1. červen 1937
Machorka	70	
Bavlněné zboží (procento velkoobchodní ceny):		
Kaliko	55	1 leden 1938
Ostatní zboží	62-65	

jiné výrobky jsou zdaněny velmi silně - pšenice (73 - 74 procent), sůl (70-80 procent), cukr (73 procent), mýdlo na praní (61-71 procent) a cigarety (75 až 88 procent). Vzhledem k těmto skutečnostem je velmi překvapivé prohlášení M. Dobba, které se týká daně z obratu: "Tato daň byla nástrojem, který

nebo na méně důležité zboží a co možná nejméně na nezbytnosti. To bylo prováděno nastavováním různých daně z obratu pro různé druhy zboží. Daň se pohybovala v rozpětí od 1 nebo 2 procent až téměř ke 100 procent. "... "Daň má stejný efekt jako progresivní daň z příjmu. Platí se ovšem až během koupě."A znovu:

Tab č.4

Rok	Hrubý maloobchodní obrat	Daň z obratu	Čistý maloobchodní obrat	Sazba daně v procentech
Všechny údaje v milionech rublů				
1931	27,465	11,643	15,822	73.6
1932	40,357	19,514	20,843	93.6
1933	49,789	26,983	22,806	118.3
1934	61,815	37,615	24,200	155.4
1935	81,712	52,026	29,686	175.3
1936	106,761	65,841	40,920	160.9
1937	125,943	75,911	50,032	151.7
1938	138,574	80,411	58,163	138.2
1939	163,456	96,800	66,656	145.2
1940	174,500	105,849	68,651	154.2
1950 (plán)	275,000	187,100	87,900	212.9

umožnila ministru financí známo, že převážná část hospodářství. V roce 1939 miliardy rublů - pouze 4,2 SSSR prohlásit před příjmů sovětského rozpočtu tak tvořila celková suma procenta všech rozpočtových Nejvyšším sovětem: "Je se skládá z plateb národního daní všeho obyvatelstva 6,5 příjmů."

PŘEKLAD VÍTA LAMAC

Citáty měsíce:

"Naše generace si myslí, že je to jako zasazovat palmu. Možná nebudeme jíst její datle, ale další generace ano."

DVACETILETÝ AKTIVISTA PROTI MUBARAKOVÉ EGYPTSKÉ DIKTATUŘE

„Akcíe francouzských bank vzrostly v den, kdy schválili záchraný balíček, o 24 procent. Z toho je vidět, o co ve skutečnosti jde, totiž o záchranu bank a řeckých boháčů.“

KARL OTTO PÖHL, BÝVALÝ GUVERNÉR NĚMECKÉ CENTRÁLNÍ BANKY

„Nemusíte být ekonomy, abyste pochopili, že snížením toku ekonomické aktivity se ještě více snižuje schopnost na zaplacení dluhů. Je jasné, že nebudete moci zaplatit, co vám půjčili.“

CRISTINA FERNANDEZ, ARGENTINSKÁ PREZIDENTKA, VYPRÁVÍ ŘEKÚM O ARGENTINSKÉ ZKÚŠENOSTI

"Máme velice vypracované makroekonomické modely, mají jen jednu nevychodu: Neexistuje v nich finanční sektor."

PETER BOFINGER, EKONOMICKÝ PORADCE NĚMECKÉ VLÁDY

"Chceme vidieť zákony schválené v parlamente, ktoré potvrdia, že sa o 25 % znížia platy, že pôjdu dole dôchodky a odstránia všetky vymožitelnosti, ktoré nie sú kryté výkonnosťou gréckeho hospodárstva."

ROBERT FICO, SLOVENSKÝ PREMIÉR A PŘEDSEDA STRANY SMER - SOCIÁLNÍ DEMOKRACIE

"Za komunistů se zdravilo Čest práci!, nyní se zdraví Máš práci?"

JAN BERWID-BUQUOY V REFLEXU

"Roztočila se tu spirála. Manažeři přestupovali z jedné firmy do druhé a u každé si řekli o vyšší peníze. Firmy jim je ochotně dávaly, a tak jim platy rostly mnohem rychleji než řadovým zaměstnancům... Na západě se odměny vrcholových manažerů snížily díky vlivu akciových programů, ale tady ne. Prakticky dolů nešly... Zatímco vrcholový manažer na západě, třeba ve Skandinávii nebo v Belgii, bere zhruba dvakrát až dvaapůlkrát víc než jeho český protějšek, řadový zaměstnanec tam bere třeba čtyři až pětkrát více než v Česku... Lidé nemají žaludek na to, aby viděli, kam se šplhají odměny šéfů. To by se bouřili."

R. S. MARLOWE, ŘEDITEL PORADENSKÉ FIRMY HAY GROUP, JEDEN Z NEJVĚTŠÍCH ODBORNÍKŮ NA ODMĚŇOVÁNÍ V ČESKU

"Je to důkaz, že Věci veřejné jsou respektovanou stranou bojující proti zadlužování."

RADEK JOHN, LÍDER VV A BOJOVNÍK PROTI KORUPCI, O DARU ŠESTI MILIONŮ KORUN OD MILIARDAŘE ZDEŇKA BAKALY DO PŘEDVOLEBNÍ STRANICKÉ KASY

"Když nacisté zabíjeli Židy, svět mlčel. Nyní svět mlčí, zatímco Izraelci pronásledují, ponižují a okrádají Palestince."

HAJO MEYER, BÝVALÝ VĚZEŇ V OSVĚTIMI

"Radar je trauma Topolánkovy vlády. Nainvestovali jsme do toho šílený politický kapitál."

MARTIN ŘÍMAN, MINISTR PRŮMYSLU A OBCHODU ZA ODS V TOPOLÁNKOVĚ VLÁDĚ

"Potřebujeme armádu schopnou nasazení v poušti či v horách, schopnou působit v Íránu a podobných oblastech."

KRISTÝNA KOČÍ, PROGRAMOVÁ ŘEDITELKA VĚCÍ VEŘEJNÝCH, CHCE OBSADIT ÍRÁN

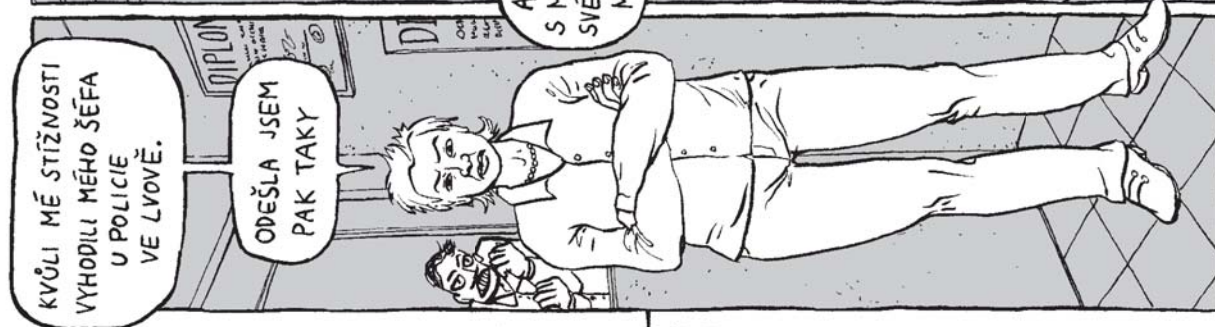


fig.1



fig.2

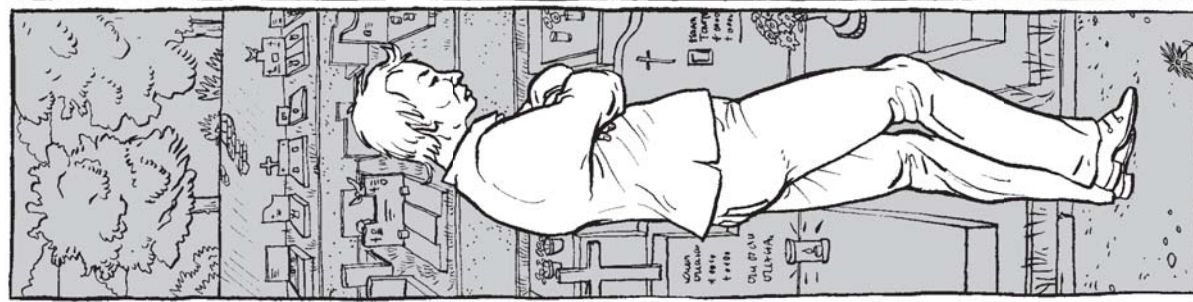


fig.3



fig.4



fig.5



fig.6



fig. 7



fig. 8

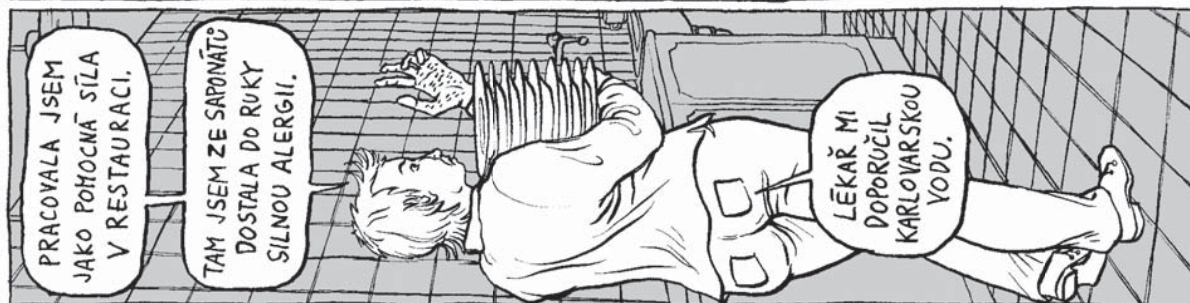


fig. 9



fig. 10



fig. 11



fig. 12



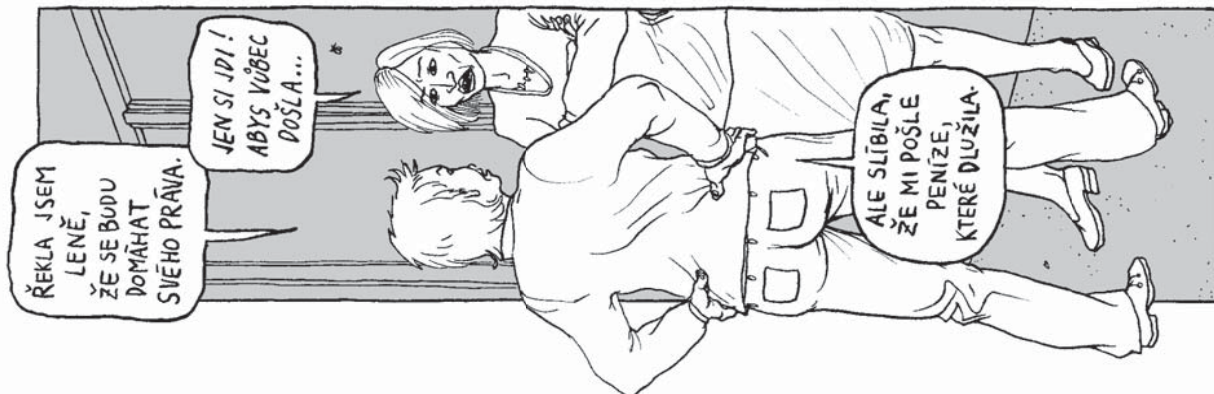


fig. 19



fig. 20



fig. 21



fig. 22

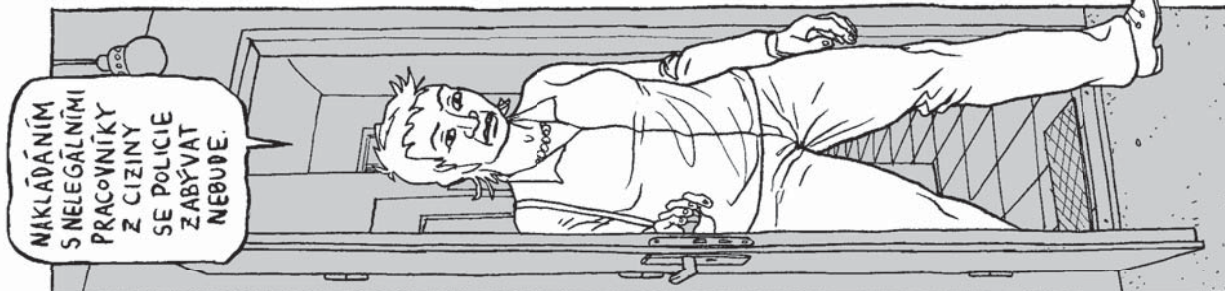


fig. 23



fig. 24

Za čím stojíme

Proti kapitalismu

Kapitalismus dnes nedokáže řešit nejzákladnější problémy lidské společnosti či přímo jejich řešení znemožňuje. Tím nejenže brání dalšímu pokroku na cestě ke svobodnější, demokratičtější a sociálně spravedlivější společnosti, nýbrž ohrožuje i samu existenci lidstva. Celá dnešní společnost žije z výsledků práce námezdně pracující většiny obyvatelstva.

Pouze kolektivní převzetí celospolečenského bohatství pracujícími a demokratické plánování, řízení výroby a distribuce jejich výsledků mohou vést k svobodnější, demokratičtější a sociálně spravedlivější společnosti.

Dnešní systém je v principu nereformovatelný. Struktury současného parlamentu, armády, policie a soudní moci byly vytvořeny vládnoucí třídou a jsou konstruovány tak, aby bránily její výlučné postavení.

Stejně odmítavý postoj zaujímáme k minulému režimu z let 1948-89 (a také k ostatním režimům ve východní Evropě, Číně, apod.), který nepovažujeme za socialismus, nýbrž za státně byrokratickou formu kapitalismu. Místo toho se hlásíme k tradici levé opozice proti těmto režimům.

Za socialismus zdola

Podporujeme boje pracujících za kratší pracovní dobu, vyšší mzdy, lepší pracovní podmínky, za bezplatnou lékařskou péči a sociální zabezpečení, za rovný přístup ke vzdělání a informacím a všechny jejich ostatní emancipační snahy. Místo parlamentní politiky prosazujeme alternativu nezávislé aktivity pracujících prostřednictvím stávek, kampaní, manifestací, apod.

Jen sami pracující mohou dosáhnout svého vlastního osvobození. Místo institucí kapitalistického státu navrhujeme systém společenské samosprávy, tedy úplné rozšíření demokracie do všech sfér společenského i hospodářského života.

Solidarita

Úsilí o socialismus je součástí celosvětového boje. Prosazujeme solidaritu s pracujícími v jiných zemích. Jsme v zásadní a aktivní opozici vůči všemu, co proti sobě staví pracující různých zemí, různé barvy pleti, různé národnosti, různého pohlaví, sexuální orientace či profese. Podporujeme tedy kampaně a boje proti rasismu, za úplnou politickou i ekonomickou rovnost žen a mužů, proti diskriminaci homosexuálů a lesbiček, apod.

Fašismus považujeme za akutní hrozbu pracujících tříd a svobodám a demokratickým právům, které v minulosti vybojovala. Boj proti fašismu je pro nás navýsost aktuální a prioritní.

Revoluční organizace

Aby bylo možno efektivně prosazovat tyto myšlenky, je třeba, aby se nejbojovnější části pracující třídy, studentstva a mládeže zorganizovaly v revolučně socialistickou stranu, jejíž zárodkem chceme být. Vybudovat takovou stranu je možné pouze účastí ve skutečném dělnickém hnutí a aktivitou v masových organizacích pracující třídy – například v odborech.

Ostatním pracujícím chceme v praxi ukázat, že zájmy reformistických předáků odborů, sociální demokracie nebo komunistické strany nejsou totožné s jejich zájmy. Vyzýváme všechny, kdo souhlasí s našimi základními tezemi, aby se k nám připojili.

www.socsol.cz



ZDOLA

PROTI

GLOBÁLNÍMU

KAPITALISMU

☐ Chci více informací o SocSol a jejich aktivitách

☐ Chci se připojit ke skupině Socialistická Solidarita

Jméno:

Adresa:

Telefon:

E-mail:

Vyplněný ústřížek pošlete na adresu: Socialistická Solidarita, Poste restante, 160 41 Praha 6.

PŘIDEJTE SE K SOCSOL!

Impérium chce vrátit úder

Ještě než stačila Nečasova vláda získat důvěru, oznámila, že se Česká republika zapojí do nového systému raketové obrany USA. Iniciativa Ne základnám a další organizace se postavily jasně proti.

„Opakovaná základna přestává být vtipem,“ pomysleli si možná mnozí, když uslyšeli o záměru zapojit ČR do nového systému raketové obrany USA. Nejedná se už o starý známý radar, ale o tzv. centrum včasného varování, které by mělo stát v Praze.

S projektem toho ale moc nového nepřichází, alespoň v argumentační rovině. Vláda, ve které sedí dva přední prosazovatelé radaru, Alexander Vondra a Karel Schwarzenberg, argumentuje našimi spojeneckými závazky, zapojením systému do NATO a možnou iránskou hrozbou. Navíc by se mělo jednat „jen o kancelář.“ Už ale v prvních chvílích prozradila vláda více, než asi měla. K oné neškodné kanceláři totiž má patřit ještě jedno zařízení někde v ČR a navíc se má Česká republika na fungování tohoto zařízení finančně podílet. Sám Vondra pak dodal, že toto „je pouze začátek.“

Velký projekt

Obamova administrativa není v plánech na budování sítě základen nijak skromnější, než byla ta Bushova. Dosavadní projekt vypadá asi

tak, že v první fázi budou ve Středozezemním a Černém moři rozmístěny lodě s desítkami antiraket typu SM-3 a radar

tentokrát protiraketový systém Aegis umístěn na území Rumunska. V roce 2018 má pak podobné zařízení začít fun-

dvat své základny v 38 zemích světa a jejich počet dosahuje 716. Nejsou to jen základny logistické, používané při vojenských intervencích, ale právě i základny s radary a raketami.

Naše vítězství

Na opakování snahy zajistit vojenskou přítomnost je vidět strategická a systémová orientace americké zahraniční politiky. To potvrzuje argumentaci řady odpůrců radarové základny, že ať už bude v Bílém domě sedět kdokoli, pokud nedojde k systémové změně, žádná změna v zahraniční politice USA nenatane.

Současná česká vláda se sice zdá být silná, rozhodně silnější než ta Topolánková. Ale už na první happeningu proti novému centru raketové obrany se sešlo na 40 lidí, což nebývalo na happenin-zích Iniciativy Ne základnám zvykem ani v dobách, kdy bylo protiradarové hnutí na vrcholu. Plánovaná zářiová demonstrace tak bude prvním vážným testem toho, jak se odpor proti americké vojenské přítomnosti vyrovná s opatrností vlády i médií, se kterou k zapojení do nového systému přicházejí.

Mít 118 hlasů nemusí mít navíc vláda celé čtyři roky. Věci veřejné budou, jako populistická strana bez jasného ideového zakotvení, tedy pokud v to nepočítáme cestu k penězům z veřejných zakázek pro firmy na VV napojené, potřebovat nějaký druh vymezení se vůči dvěma zbylým koaličním partnerům. Navíc jí čeká boj o prosazení asociálních reforem, do kterého se zapojí i odbory a nově vzniklá iniciativa ProAlt. V kombinaci s faktem, že můžeme vyhrát, což dokázala Iniciativa Ne základnám v minulosti, je to nadějně rozložení sil.

JAN MÁJÍČEK



v Turecku či Bulharsku. To vše již v roce 2011. Tehdy by mělo začít také fungovat centrum raketového systému, které má být v Česku. O čtyři roky později nastane druhá fáze - v té době by měl být

govat v Polsku spolu s novou verzí interceptorů SM-3. Celý systém by měl být dokončen v roce 2020. Plány Pentagonu se také změnili v počtu rozmístovaných raket. Z původních 147 antiraket se nyní počítá s nasazením nejméně 436 interceptorů.

Jakkoli může být situace v Afghánistánu a Iráku pro Spojené státy složitá a nestabilní, není to jediná rovina americké zahraniční politiky a její snahy o vojenskou dominanci. S kritikou imperialistického chování USA se tradičně přicházelo právě v souvislosti vojenských intervencí. Nicméně rozmístování vojska na územích cizího státu představuje jen jinou část stejné politiky. Ze základen v Irsku a Itálii se například logisticky zajišťovaly a zajišťují vojenské operace v Iráku a Afghánistánu. Podle zprávy Ministerstva obrany USA z roku 2009 mají Spojené státy

Předplat'te si Solidaritu

☐ Chci si předplatit následující čísla v ceně 100 Kč (včetně poštovného - dotujeme polovinu)

☐ Distribuční předplatné - chci si předplatit exemplářů časopisu.

Jméno:.....

Adresa:.....

Telefon:.....

Vyplněný ústřížek zašlete na adresu: Socialistická Solidarita, Poste restante, 160 41 Praha 6, nebo objednávejte na info@socsol.cz. Info: 775205682